Taksa plaćena u gotovu

Obitelj

BROJ 47-48
16. PROSINCA 1938

Naslovna slika:

Na seoskom dvorištu

Foto I. Kirin

NA KRAJU DESETOGA GODIŠTA „OBITELJI“

Ovom zgodom zahvaljujemo svima onima, koji su nas bilo kako poduprli u tome, te nam je bilo moguće, da »Obitelj« kroz deset godina prebrodi sve zapreke, koje su bile na putu njezinu izlaženju, te evo sretno završuje prvi svoj decenij.

Već smo jednom zgodom spomenuli, kako se danas nažalost često pokazuje malo smisla za kulturni i plemenitiji oblik štampe, a prevladava vrsta, koja ide za časovitim senzacijama. Mi u tome nismo nikada popustili. Izlaženje »Obitelji« je tražilo od izdavača mnogo lične požrtvovnosti i izdataka, ali nas je uvijek bodrila misao na vjerne prijatelje lista, koji nas nikada nisu napuštali. Hvala im! Uvjereni smo, da nas ne će ostaviti ni sada, kada će s novim desetgodištem »Obitelj« sadržajno započeti novo razdoblje u svom životu. Nadamo se, da će preporučujući »Obitelj« među svojim znancima pribaviti našem listu novih pretplatnika i podupiratelja. Naročito molimo stare pretplatnike, da udovoljuju svojoj dužnosti prema »Obitelji« točnim plaćanjem pretplate. Bez svega toga ne bi bili dostatni ni volja ni požrtvovnost izdavača.

Napomenut ćemo samo dio programa i promjena, koje ćemo s novim godištem uvesti:

MODNI PRILOG svake sezone, i to vrlo velik i pregledan, razveselit će sve naše čitateljice, jer će im se time pružiti nov sadržaj, koji dosada nismo imali. Dakako da ćemo nastaviti i povećati priloge iz kućanstva i svega, što ima veze s obitelju, djecom i domom uopće.

ZABAVNI DIO za odrasle imat će među ostalim već s prvim brojem dva najzanimljivija romana i to »**Hitac iz tame**« od Anice Hruške i »**Nasljednik Sajskih vojvoda**« od najomiljelije ženske spisateljice M. Delly, koja je poznata i čitateljima »Obitelji« po svojim romanima.

»Hitac iz tame« je uza svu neobičnu napetost roman vrlo velike odgojne vrijednosti, te će kao i »Nasljednik Sajskih vojvoda« oduševiti sve čitatelje.

HRVATSKA UMJETNOST bit će zastupana slikama, reprodukcijama plastike i ostalim vrstama hrvatskog umijeća.

NOVOGODIŠNJI NATJEČAJ s velikim i brojnim nagradama objavit ćemo u idućem broju.

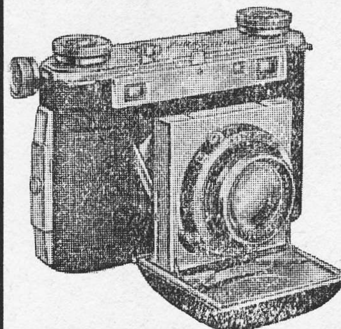
ZAGONETKE ćemo i dalje donositi. Upozorujemo naše odgonetače, da svoje odgonetke mogu slati u otvorenom pismu s markom od 25 para naznačivši na omotu: tiskanica.

Dakako da se tako može slati samo rješenje, adresa i ništa drugo, što spada na pismo.

SPOMENULI SMO samo dio svega, čime ćemo u novom godištu razveseliti svoje čitatelje. Nadamo se, da nam ni oni ne će ostati dužni, nego da će nas širenjem »Obitelji« pomagati.

U to ime žele SRETNE BOŽIĆNE BLAGDANE svim svojim čitateljima, prijateljima, širiteljima i oglašivačima

Uredništvo i Uprava „OBITELJI“

Mali Isus dolazi Ljerkici

Priča Božićne noći

Napisao Aleksandar Kokić

Dvije su krupne suze kliznule na okrugle užarene obraze male Ljerke. U sjaju se sitnih svijeća činilo, da to i nijesu bile suze, nego dvije kapi rastaljena srebra na velikoj rumenoj jabuci. Ipak su bile prave suze, koje su kao dvije tužne zvijezde pozdravljale novorođeno Čedo.

Mala je Ljerka bila obasuta darovima, da ih je jedva mogla držati u rukama. Lutkica, žuti medo, bonboni i šarene knjige su bili blago, kojim su ove noći brižni tatica i slatka mamica htjeli začarati srce svoje jedinice. Izvršili su svoju dužnost, ispunili dječje želje i sada će se ona sretno zabavljati pod bogatim božićnim borom, gdje se od mnogih slatkiša i ukrasa jedva opažao maleni papirnati betlehem. Tako su mislili roditelji i jedva je prošla večera, tatica se oprostio i pošao k susjedu na razgovor. Desetak minuta poslije njega i mamica je poljubivši svoju malu, svoje »srce«, »zlato«, »anđela« pošla susjedi na četvrt sata.

Ljerka je već imala mnogo lutkica, slomila je već više malih nespretnih medvjeda, pojela već mnogo i mnogo slatkih bonbona, a šarenih knjiga ima već cijeli ormar i ona se brzo nasitila razgledavanja božićnih darova. Njezino je maleno srce od ove toliko očekivane božićne noći očekivalo nešto sasvim drugo, nešto lijepo i toplo. Toliko je već krasnih priča čula o čarima ovih najsvetijih časova, kada sa zvjezdana neba silazi sam Maleni Isus i iz svoje zlatne košarice dariva dobru dječicu. I zato je Ljerka bila tako dobra i poslušna. Svake je večeri s toliko topline molila Svetu Djevicu, da joj na Božić pošalje svoje Dijete. I svi su je uvjeravali, da će Maleni Isus zbilja i doći. Svi: mamica, tatica, teta Lela, susjedi i dvorkinja. Ona je već i sanjala o Njemu. Vjerovala je u Njegov dolazak.

Ana u to vjeruje i ovaj čas, kada je tako sama, a osjeća se toliko siromašna usred raskošna svijetla, darova i ukrasa. Oči joj se od umora sklapaju, ali ih ona uporno upire u vrata, pazi na svaki potres, zaustavlja dah, jer svaki čas može doći Onaj, koga toliko očekuje. Ljerka strpljivo čeka. Čekanje se oteže na beskonačne minute, umor svladava malene oči i vjera se jednog srca počima kolebati. Ljerka se naglo uspravi.

»Zar Maleni Isus ne će doći...? Da cijelu noć budem sama...? Ne... to ne može biti...« prošapće ona i gurne od sebe lutkicu, koja se slomljene ruke ispruži sred sobe, a žuti medo odleti nekamo u kut. I Ljerka klekne pred bor, sklopi ručice. Umornim očima traži, kuda da upravi svoj pogled, i gle sva sretna otkriva maleni papirnati betlehem s jaslama.

»Isuse Maleni, poslušaj molbu svoje Ljerke,« — šaptala je ona. »Dođi mi ove svete noći i razveseli moje siromašno srce! Moja drugarica Cvijeta ima i bracu i seku, a ja sam, vidiš, sama samcata... Vjerujem, da me ne ćeš ostaviti kao drugi... i čekam na Tvoj dolazak... Dođi, da ove božićne noći budem sretna kraj Tebe... vidiš, ja nikoga sad nemam... samoj mi je teško...«

Tako moli mala Ljerka pod borom i dvije krupne suze joj ovlaže okrugle obraze. Vjeđe su joj sve teže i ona kroz suze upire svoje tamne očice u jasle. Glavica svaki čas klone, ali ona skuplja posljednju snagu, da ostane budna, jer joj je srce preliveno novim valima nade. I gle najednom onako kroz suze joj se pričini, da se na jaslicama Maleni Isus miče... Zbilja On je živ... I biva nekako sve veći, a oko njeg se širi svijetlo. I već je velik upravo kao Ljerka i polako ustaje... i smiješeći se približuje k njoj... Sav je u sjajnoj bjelini, u jednoj ruci drži zlatnu košaricu punu najljepših darova. Upravo je onakav, kakva Ga je u snu vidjela. Isus se približava njoj...

Ljerkino srce počne naglo udarati... Hoće da ustane, da kaže nešto, da zagrli dragoga Gosta, ali ne može ništa. On se samo smiješi, sve je bliže i eto već stoji tik pokraj nje.

»Ljerko,« progovori slatko, kako ona još nikada nije čula. »Ljerko malena, evo poslala me Mati iz zvjezdana neba. Bila si dobra i poslušna, lijepo si se molila i eto nosim ti lijep dar.«

Ljerka hoće da ispruži svoju ruku, ali ne može. Nepomična je kao kamen. I nijemo gleda, kako joj se milo smiješi toliko očekivani Maleni Isus i kako joj u krilo slaže lijepe darove, kakve još nikada nije vidjela. Sve to trepti od silnih dragulja, kao da Isus dijeli grozdove, čija je svaka bobica po jedna sjajna zvijezda. A od svega toga još se ljepše blistaju dva Njegova tamna oka, koja je toplo motre i kao da pitaju: »Ljerko, što se čudiš...? To dajem samo onima, koje jako, jako ljubim.«

Zanijeta tim pogledom jedva je čula riječi.

»Zbogom, mala Ljerko, sada moram ići i drugima. Budi i nadalje dobra, da te moja Mati ima uvijek rada, pa ću ti, drugi Božić ponovo doći i donijeti još ljepše darove. Sada miruj slatko i laku noć...!«

Maleni Isus pogladi Ljerkine tamne uvojke i polako pođe prema vratima, gdje iščezne. Ljerka hoće da skoči i toplo zamoli, da još malko ostane, da Mu rekne: Hvala!... ali se ne može ni maknuti. Ostala je opet sama i nije više osjećala tuge, jer kuda prođe Isus tamo ostaje samo radost.

Davno je već prošla ponoć, kada su se brižni tatica i slatka mamica vratili od susjeda. Malko su se začudili, kada su nasred sobe opazili razbijenu lutkicu. I nekako su se čudno pogledali, kada su našli Ljerku, kako spava pod borom. Na licu joj je bio blaženi smiješak, a u ručicama je držala papirnati betlehem...

RAZGOVOR SVETOG JERONIMA S DJETETOM ISUSOM

Veliki Dalmatinac, crkveni učitelj sveti Jeronim, živio je mnogo godina u Betlehemu, gdje je i umro. Ostavio nam je ganutljiv razgovor s Isusom na mjestu Njegova rođenja, koji evo donosimo.

Kolikogod puta gledam ono mjesto, gdje se je rodio moj Gospodar, imam u srcu s Njime ovaj slatki razgovor:

»O, Gospodine Isuse, kažem Mu, kako Ti je bilo tvrdo ležati u jaslama, da oslobodiš moju dušu! Što da Ti za to dađem za plaću?«

Čini mi se, da mi Dijete odgovara:

»Ja ne želim ništa. Pjevaj samo: ,Slava Bogu na visini', jer mnogo ću još morati pretrpjeti u Getsemanskom vrtu i na križu.«

Ja Mu na to odgovorim:

»Ah, ljubljeno Dijete, što da Ti ipak dam?«

A Dijete mi odgovori:

»Nebo i zemlja su moja svojina. Ne trebam ništa, radije podijeli, što imaš, i primit ću, kao da si meni dao.«

»Učinit ću to rado. Ali nešto bih samo Tebi htio pokloniti. Što bi bilo najdoličnije?«

»Ako si toliko darežljiv, onda ću ti reći, što mi moraš dati: daj mi svoje grijehe, pokvarenu dušu i osudu,« odgovori Dijete Isus.

»A što ćeš Ti s time?« upitam ja.

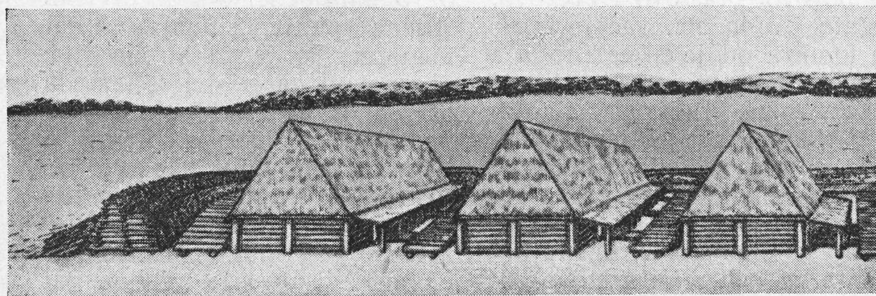
»Natovarit ću ih na svoja ramena. To će biti moje imanje i ono veliko djelo, što ga je navijestio Izaija: Taj će nositi naše grijehe i smilovat se nama!« reče mi Dijete Isus.

Tada sam počeo plakati i reknem:

»Oh, božansko Dijete, uzmi sve, što je moje, a meni daj svoje! Ti si me oslobodio grijeha, i ja vjerujem u život vječni!«

KAKO SU ŽIVJELI SLAVENI PRIJE 2500 GODINA?

PREHISTORIJSKO UTVRĐENO SELO ISKOPANO U POLJSKOJ

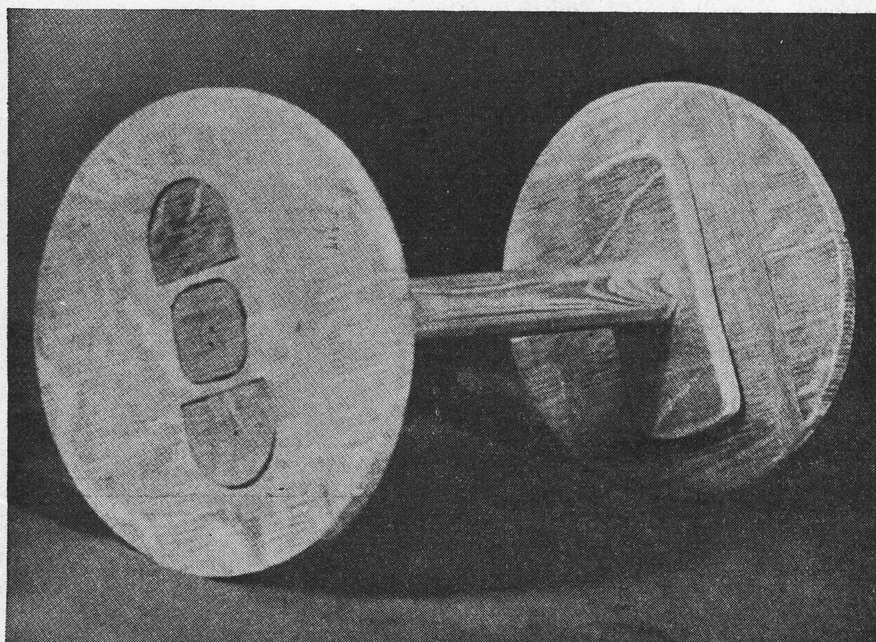
Lijevo: REKONSTRUKCIJA SELA U MOČVARI U BISKUPINU
S lijeva na desno: gat i obrambeni zid, put od drvenih brvana, kuće rastavljene stazama od drva. Kuće su s izlazom na južnu stranu

Desno: DIO NASELJA IZVANA
Komad okružnoga puta unutar bedema *(lijevo dolje)*, bedem *(u sredini)*, gat *(desno)*

Prehistorijsko selo Biskupin u kotaru Znin u zapadnoj Poljskoj prvo je naselje ove vrste, koje je dosad bilo otkriveno. Iskapanja na tom mjestu vodio je Prehistorijski institut poznanjskog sveučilišta zajedno s Poljskim prehistorijskim društvom kroz dvije godine pod ravnanjem Josipa Kostrzewskoga, poznatog arheologa. Selo potječe iz ranoga željeznog doba, to jest oko 700 do 500 godine prije Isusa. Sagrađeno je bilo na poluotoku u jezeru Biskupinu, koji je tada bio nizak vlažan otok.

Nekadanja naselja u jezerima i močvarama obična su u Evropi, osobito u Švicarskoj, a bilo ih je i u Posavini i u Bosni, no njihova je tipična oznaka, da su bila podignuta na stupovima ili sobama (kuće sojenice). Biskupinsko selo ima tu osobinu, da su

Lijevo: **REKONSTRUKCIJA TOČKOVA OD KOLA PREMA SAČUVANOM KOMADU JEDNOGA KOLA**
Osovina je čvrsto sastavljena i okreće se zajedno s njima. Prvi nalaz ove vrste u sjevernoj Evropi

ROŽNI ČEKIĆI OD JELENOVE KOSTI I OD KAMENA
stari oko 2500 g. nađeni su u Biskupinu u Poljskoj

temeljne grede i podovi u kućama položeni na svežnjevima granja, koje su položene neposredno na močvarno tlo. Visoki sadržaj vapna u jezernim vodama, koje su nekoć poplavljivale čitav otok, sačuvao je ulice, podove i donji dio stijena, ostatke branika i mnogo zanimljivih komada organskog materijala od drva, roga i kosti. Naselje je bilo tri do četiri stope ispod današnje površine tla. Dosada je otkopano pol rala čitave površine. Sa tri strane bilo je naselje opkoljeno jezerom, na četvrtoj vezala ga je bara s kopnom. Našli su se ostatci od dvadeset pravokutnih kuća, koje su bile poređane u osam ulica, popođenih brvnima. Ulazi u kuće svi su na južnoj strani radi oštrih sjevernih vjetrova, koji i sada vladaju u kraju. Stijene kuća držali su stupovi na uglovima, koji su bili užlijebljeni i u njih su bila uklopljena brvna, koja su u vodoravnom položaju sačinjavala stijene. Kuće imaju jednu ili dvije prostorije. Sve kuće popođene su drvom, na sredini imaju ognjište, koje je načinjeno od kamenja premazanog ilovačom ili je prosto nabijeno od ilovače. Uz ognjište zabijena su koso dva kolca, valjada za držanje kotla.

Kuće su jamačno bile niske, ali su duge, najduža ima deset metara, a široka sedam. Za građu najviše je upotrijebljeno drvo borovo, hrastovo i brezovo. Ostatci oruđa obuhvaćaju brojna kladiva od jelenjega roga s pravokutnom rupom za drveni držak, rožne trnokope, u kojih je parožak upotrijebljen kao šeljak, dlijeta, vrhovi od lukova i kopalja, šila, gladilice, zatim jak drveni točak od kola, nekoliko žrvnjeva i mnogo okrugova kamenja za mlivenje: nešto predmeta od bronza u obliku malih srpova, grivana i sapinjača, zrnaca od stakla i bronce, koja su se nizala na konac i nosila kao ogrlice, željezno i kameno oruđe, i konačno, mnogo lončarije. Među lončanom robom bilo je dječjih čegrtaljki u obliku bačvice, igračaka u obliku malih ptica, mnogo posuda, i mnogo drugih predmeta te velik broj životinjskih kostiju pomiješanih sa prženim zrnjem od pšenice, raži i prosa, lješnjaka itd., tako da možemo sebi stvoriti dobru sliku o načinu života i o hrani toga naroda »Lužičke kulture«.

Naselje je bilo utvrđeno ogromnim bedemom od drvenih stijena ispunjenih zemljom i kamenjem. To je tako bilo radi obrane od neprijatelja. Između utvrđenog pojasa i kuća išao je put naokolo naselja. Kako je rano željezno doba bilo vrlo kišovito, još jednako opasan neprijatelj bila im je voda iz jezera, koja je potkapala bedeme i temelje i koju je odbijao gat podignut ispred samog bedema.

U iskapanjima ovoga možda staroslovenskoga sela nastavlja se, pa će se možda riješiti kasnije neka pitanja, kao na primjer, gdje su ti ljudi držali stoku, kako su bili građeni krovovi, da li su lončarski proizvodi bili pravljeni na mjestu ili su se dovozili, i kakav je bio čitav plan naselja. Na slikama prikazano je nekoliko ostataka te prastare kulture, koja nam pred oči donosi način života starih Slovena, naših pređa. *A. Š.*

MALENI ISUS I JA U TAMI BOŽIĆNE NOĆI

Spjevao Aleksandar Kokić

Tvoje su ručice hladne i dršću ove noći studene,
da Ti se lišce ne mrzne, Majka ga pritišće na grudi.
Tvoje su oči ovlažene rosom prvih suza;
je li, Isuse mali, kako je ovaj svijet hladan,
kako su nemarni ljudi!

U krčmama ove se noći toči sladogorko vino
i kod najbjednijih miriše topla juha i svijeća gori.
Noćas je svako srce radošću bogato,
samo si Ti u tami i osamljen,
al zato, Isuse, nemoj, da Tebe
previše tuga mori.

Pozvat ću sestrice Zvijezde, da trošnom štalicom svijetle,
anđela cijela će četa nizati nebeske zvuke,
kabanicom svojom ću starom prekriti Tjelešce malo,
moje će srce biti svjećica bijela,
na kojoj ćeš grijat prozeble ruke.

Ručicama djetinjim slobodno pritisni to maleno srce,
i tako je koji put nemirno i previše;
Vidjet ćeš, moj Isuse, i osjetit ćeš dobro,
da je ono siromašno kao Tvoja štalica,
a toplo od dana, kada ga kiše
Tvoje ljubavi velike preliše.

Cijele ćemo noći biti zajedno slušajuć Majčino pričanje,
i kada se lice brata Sunca pokaže nad krovovima kućica,
poći ću kući i bit ću radostan beskrajno:
u očima ću nositi Tvoj pogled djetinji,
na malenom srcu
tragove Tvojih bijelih ručica . . .

Božićna novela

ŠUMAREV GOST NA BOŽIĆ

Napisao A. v. Hedenstjern

Čovjek mora biti prilično zapleten u mreže ljubavi i jako vjerovati u neposrednu brigu Gospodinovu, a da se oženi već kao pripravni šumar.

Oboje je bilo kod mladog Alma i zato je on već od ove jeseni sretno oženjen, a sada je već došao i Božić.

Imao je tri stotine talira plaće, a jer nije ni jeo ni stanovao kod svog šefa, dobivao je isto toliko uime hranarine i stanarine. To su bila gotovo dva talira za svaki običan dan, a na svetke moraju ljudi u šumskom dvoru moći živjeti od Božje riječi i od podgrijanog jela.

Doduše od zgode do zgode pridođe s neba mali anđelčić bez zubiju i bez perja, ali zato dođe iz seoske kuće teleća pečenka ili mali sir od općinskog starješine i to se nekako izravna. Čovjek se ne mora povoditi za svim prohtjevima želuca i modnih žurnala, i ona ista marljiva ruka, koja požrtvovno popravlja šumaru kaput, mora biti brza i štedljiva i kod crnih lonaca za kuhanje.

Ali sada bijaše Božić i na stolu bijahu i svinjeća pečenka i kaša od pirinča, a i mnogo bakalara.

U stanu mladog šumara nisi mogao zalutati. Tri sobe i kuhinja, to je bilo sve. U jedaćoj su sobi stajali jelov sto, jelove stolice, kredenc sedefaste boje, stari raštimani glasovir, dva mala, brezova stočića pred prozorima i stara lovačka slika u litografiji. U šumarevoj je sobi bila stara kožnata sofa iz očeve i majčine kuće, pisaći brezov sto, jelove stolice s prevlakom tkanom u kući, dvije lule, na koje se već dulje vremena sušilo, i mršavi ormar s knjigama. U spavaćoj sobi bijahu mali ćilim i duge zavjese, staro pokućtvo i novi svijećnjaci.

Ali sada je bio Božić i dvije svjetiljke i osam svijeća širilo je svijetlo po svježe opranom podu.

Mala ženica nije bila lijepa. Nos joj je prkosio zakonima antike, a noga svakoj elegantnoj fazoni cipela. Ruke su joj bile nešto prevelike, a oči nešto malo premalene. Ali boja zdravlja, milina mladosti i ženska ljupkost učinile su gospođu Alm tako krasnom saronskom ružom, da od nje nijedna ljepša nije razvila svojih probranih latica u novo uređenom šumarevom šatoru.

Bio je Božić, mali je dom bio uređen, i oboje njih sjeđahu tijesno jedno kraj drugoga. Bacali su radoznale poglede na svoje prilično skromno prvo božićno drvce, u vlastitom domu. Šumar se čudio i nikako nije mogao shvatiti, odakle Ani sav onaj nakit, koji je visio na drvcu.

Prigrli sebi mladu ženu i upita je, da li se i ona, baš kao i on, kad vidi onako nakićeno božićno drvce, ne može riješiti čuvstva žalosti kod pomisli, da je njegov vijek tako kratak, i da će biti doskora bačeno uvelo i zaboravljeno. Zar ono nije slika svake ljudske radosti? Zar ne mora čovjek dahtati radi svoje vlastite sreće? Tko zna, što krije budućnost u svome krilu!

Ona mu se nasmiješi i progovori:

»Zašto vene jela, Gustave? Zato, što je otrgnuta od svog korijena u šumi. Tamo napolju ona prkosi studeni i vihoru, i uvijek, kad sjevernjak bije njezino granje, raste sve više. Ovdje, unutra, u toplini, i na svijetlu, suši se i umire. Moramo paziti na to, da ne iščupamo svoju radost iz zemlje, u kojoj ona tako dobro raste; ne smijemo nikada zaboraviti, da nijedno božično svijetlo na svijetu ne može nadoknaditi siromašnom seljaku vjetar neba i zvijezde visina.«

I pokazaše se božićni darovi, jeftine stvari, koje se odreda mogu upotrijebiti u kući i za odijevanje, ali koje su sada imale mnogo veću vrijednost, nego da su ih od zgode do zgode kupili u obične dane.

Gospođa Ana nije mogla shvatiti, odakle je Gustav uzeo novce za crnu haljinu, a šumar Gustav pitao je sebe samoga, da li nijesu dva potpuna tuceta novih tvrdih ovratnika najedamput ipak kažnjiva obijest. Tada se otvoriše vrata.

»U kuhinji je nekakav pijani kalfa. Ja se bojim,« javi im služavka.

»Nemam mjesta, da ga ovdje ukonačim, ali daj mu jela i piva i zamoli ga onda, da ode Petru Olsoni, ondje može u služinskoj sobi prenoćiti,« odgovori joj šumar.

Gentile da Fabriano:
POKLON SV. TRIJU KRALJEVA

Iza nekoliko minuta ču se iz kuhinje promukao, ljutit glas, koji je u dijalektu govorio, pun psovaka i prijetnji, a služavka utrči sva zaplakana u sobu i zamoli gospodina šumara, da izađe.

Kraj kuhinjskog je stola stajao čovjek, koji je po izgledu imao tridesetak godina. Lice mu je izgledalo strašno; bilo je prljavo i neobrijano; biljeg mu se pijanstva duboko zarezao i crte. Odjeća se slagala s fizionomijom. Bio je pravi tip u švedskim selima dobro poznatog putujućega kalfe, iako ti kalfe često puta nisu položili nikakvog ispita osim onoga iz Bakove radionice.

U isti čas, kad je šumar stupio u kuhinju, kalfa kao da se je preobrazio. Lako je bljedilo prevuklo nadute mu obraze, tijelo mu se ispravi i on bez ijedne riječi pozdrava otvori vrata i izađe iz kuće.

Bio je to neprijatan gost, s kime bi se čovjek s veseljem rastao, ali je šumar osjetio, da će božićno veselje biti pokvareno, ako taj bijednik tako velike večeri bez zalogaja ode s njegovih vrata. Savlada svoju antipatiju i potrči za prosjakom na ulicu.

»Dragi, nije mi bila namjera, da vas istjeram na ulicu. Ja sam vas samo htio zamoliti, da se učtivo i pristojno ponašate.«

Prosjak ubrza svoje korake i ne odgovori ništa. Išao je veoma brzo i izgledalo je, da se je iznenada potpuno otrijeznio.

»Hajdete sa mnom i pojedite štogod u ovoj božićnoj noći!« molio je šumar.

»Pustite me na miru!« promrmlja prosjak kroz zube.

»Ah, nemojte se ljutiti, ta ovdje vas nitko nije uvrijedio. Hajdete sa mnom!«

»Pusti me, Gustave Alme!«

»Veliki Bože, zar to nije Ljung?«

»Da, to sam ja! Da da!« ponovi prosjak osorno. »Mislio sam, da će mi poći za rukom da želiš uživati i vidjeti, kakvim je odrpancem postao tvoj stari drug, evo izvoli, stari moj mladiću!«

»Znao sam dobro, da je s tobom pošlo nizbrdo, kad sam ostavio Upsalu (glasovito švedsko sveučilište), ali nisam znao, da si tako daleko dotjerao,« progovori Alm i problijedi.

»Da, da, kako vidiš, ja imam sigurno namještenje kod časnog zbora vandrokaša. A kako si ti, poštenjakoviću? Ti si sigurno još uvijek dobro opisan kod Gospodina?«

»Ne rugaj mi se, Ljung! Hajde sa mnom i ostani kod mene preko noći.«

»Ah, tako, bacio si se i na milosrđe! No, ja nemam ništa protiv toga, ali znaš, radije ću onda uzeti par groša u gotovom za malo božićne rakije. Vi okućeni ljudi i gdjekada znate zaboraviti na rakijicu, koja otvara apetit, kad ugošćujete ljude.«

Napo sa silom dovede Alm svog čudnovatoga gosta u svoju vlastitu sobu, zamoli ga, da se malo očisti, koliko mu to bude moguće, i izađe napolje, te ispripovjedi svojoj ženi, tko je taj skitnica, pa doda, da ga je on zamolio da ostane u kući. Njoj se pojaviše suze u očima i ona uzdahne:

»Ah, Gustave, kako je pokvaren naš Badnjak! Zar on ne bi mogao jesti u kuhinji?«

Šumar pogladi meke njezine obraze, rumene od ljutine. pa će joj:

»Naša sreća ima korijen u ljubavi, ljubavi ne samo prema nama samima, nego i prema drugim ljudima. Pazi, dijete, da ona ne bude iščupana iz korijena i da ne uvene zajedno s božićnim drvcetom.«

Kad je Alm otišao svome gostu, imao je ovaj uz pomoć vode, kefe i češlja barem donekle pristojan izgled i stupi pred njega sa zajedljivim pitanjem:

»Dakle, jesam li dosta lijep, da budem predstavljen kuharici gospodina šumara?«

Alm ne odgovori ni riječi, otvori vrata, uvede ga jednostavno u svoju jedaću sobu i reče ženi:

»Evo, draga ženo, mog starog školskog druga gospodina Ljunga, koji je večeras slučajno prolazio ovuda i obećao, da će ovu noć ostati kod nas. Morat će se zadovoljiti s mojom starom sofom.«

»Dobro došli, gospodine Ljung!« progovori gospođa Alm tako prijazno, da je gost istom sada počeo ozbiljno vjerovati, da postoji nakana, da ga prime kao sebi ravnog.

I polako je spadala skitalačka maska s lica bivšeg studenta. Bilo je dugo, dugo od onoga vremena, kad je zadnji put proveo noć u porodici. On doduše nikada nije bio baš sklon takvim razonodama, ali sada iz studeni i mraka seoske ceste doći u tople, svijetle prostorije, i nakon mnogih godina po prvi puta biti primljen kao gost, a ne kao skitnica, to je bilo nešto drugo nego otrgnuti se u Upsali iz društva veselih drugova, da se objeduje u sumnjivom društvu, i skitnica je doskora počeo posvema neprisiljeno i ugodno brbljati sa kućedomaćicom.

Njegova pripovijest?

Ah, čuli su je ljudi već stotinu puta prije! Veseo momak sa lijepim, dubokim basom. Ne voli raditi. Manjka mu snažna volja. Veseli koncerti, još veselije večeri, dosadna razmišljanja o samome sebi prije podne, ugodne partije karata popodne. Pumpanje novaca, gubitak kredita, poteškoće...

Absinth, punč, cognac, rakija, rum, špirit, kavana, pivana, birtija, seoska cesta. Sve je te stupnje prošao i sada je stajao na početku konca.

Na sto dođe jelo, a prijalo je izvrsno i bez čašice rakije otvorio se apetit. Kad se večera svršila, okrene se Alm gostu i reče mu mirno i ozbiljno:

»Moja žena i ja htjeli bismo dan završiti kratkom molitvom; ako se to ne slaže s tvojim navikama i s tvojim ukusom, ne ću da te silim, tvoj je krevet već spremljen.«

Ljung promrmlja nešto, kao »veoma ugodno« i ostade.

A šumar stade moliti. Molio je, da božićno svijetlo i božićna radost, kako je Bog to mislio,

zađe u srca sviju. On, koji je prvi dao da svjetlost zasja nad pastirima na betlehemskim livadama. A iza molitve sjede žena uz stari raštimani glasovir i po sobi se prosuše drhtavi tonovi:

»Visoko s neba dolazim ovamo . . .«

Ljung je stajao sakriven iza božićnog drvca. Bilo mu je kao da se nešto u njemu kopni i da u njemu umjesto toga raste nešto drugo, toplo, meko. Bilo je to kopnjenje usred zime, pa su teške, velike kaplje padale na njegov poderani prsluk.

Konačno mu to bi previše i tihim, dugim koracima približi se vratima i odjuri napolje u noć.

Kad se pjesma svršila, okrenuše se šumar i žena, da svome gostu zažele »laku noć«, ali je njega bilo nestalo. Čekali su pola sata, puni sat, ali od njega ne bijaše ni traga ni glasa.

Gost je međutim koracao putem, a grudi su mu se burkale.

Pade mu na pamet, da u njegovoj maloj bočici u džepu sigurno imade još koja kapljica. Brzo je izvuče.

Bilo mu je snažno tuklo i mozak ga je pekao. Hoće li? Pobijedio je. Boca istog trenutka odleti daleko preko polja i putnik nastavi žurno svoj put.

— — — — — — — — — — — — — —

Prošlo je pet Božića i došao je opet jedan novi Božić. Božićni su se darovi porodice Alm znatno umnožili, jer su sada i trojica malih Alma htjeli da učestvuju u veselju, koje je dopiralo čak do stropa, kad bi se u sobi pojavio šumar.

»No, gle, evo pisma iz Amerike!« uzvikne gospođa Alm.

»Pa ti ondje nemaš nikakvih znanaca, Gustave?«

Šumar pomakne svijeću malo bliže, poprapi naočale, i stade čitati:

»St. Paul, 13 prosinca.

Dragi pobratime, hvala ti, što si me okućio! Ne mogu da se tužim na ljude; učinili su mnogo za mene, savjetovali su me i opominjali, dali su mi novaca i namjestili su me, iako sam ja sve, što sam nekoć imao, prosto prosuo i rastepao.

Ti si mi stisnuo ruku kao brat, dao si mi da bacim pogled u jedan sretan dom i da osjetim trepet krila božićnog anđela; i to mi je pomoglo.

Sad sam spašen; u nezavisnom sam namještenju, a riješio sam se i svoje strasti.

Drugi puta više. Sada mi je srce prepuno. Pozdravi svoju ženu srdačno sa strane svog prijatelja

Aleksa Ljunga.«

Gustav Alm upita svoju ženu, zar i njoj ovaj božićni dar nije mnogo ljepši nego svi drugi, pa i iste nove, lijepo izvezene papuče?

SUSRETI S ANDREJEM HLINKOM

(Svršetak)

USPOMENE NA VELIKOG VOĐU SLOVAČKOG NARODA

Piše Dr Josip Andrić

VIII

Iza trnavskoga hrvatsko-slovačkog nezaboravnog slavlja minula je opet godina dana. Početkom kolovoza 1930. slavilo je Društvo sv. Vojtjeha u Trnavi šezdesetu godišnjicu svog opstanka. Na tu je proslavu bilo pozvano i Hrvatsko Književno Društvo sv. Jeronima. Odazvali smo se te smo u Slovačku na tu bratsku svečanost otputovali opat Ljudevit Knežić, predsjednik Društva sv. Jeronima, dr Stjepan Markulin, kanonik Mirko Kapić i ja, a s nama i Domagoj Markulin.

Opet smo bili radosno primljeni. Opet nam je iskazivana velika pažnja kao Hrvatima. Opet smo bili s Andrejem Hlinkom, vidjeli ga, čuli ga, bili svjedoci neizmjerne ljubavi, koju mu je iskazivao narod, i osjetili njegovu veliku ljubav prema hrvatskom narodu.

Na jednom od najčasnijih mjesta zgrade Društva sv. Jeronima vijorila se hrvatska zastava, koja je tada kod nas od diktatorskog režima već bila zabranjena.

»Vama u čast, dragi moji Hrvati,« govorio nam je u jednom svom govoru Hlinka, »vije se evo usred Trnave hrvatska zastava, koju vam kao sveti simbol vaše slobode u vašoj rođenoj domovini zabranjuju, da se njom javno dičite i njom javno manifestirate svoju hrvatsku narodnost. Kod nas je u Slovačkoj ne mogu zabraniti. Zato se ona tu sad tako ponosno vije. Sad je ona tu simbol još veće naše ljubavi prema vama i cijelom hrvatskom narodu. Kadgod se te naše ljubavi i svoje drage hrvatske zastave zaželite, dođite k nama. Slovačka će vas uvijek otvorena srca primiti, slovački će vam narod uvijek biti najvjerniji saveznik na putu do vaših hrvatskih narodnih ideala, težnja i svetinja . . .«

ŽUPNA CRKVA U RUŽOMBERKU

Govorio je, sveti zanos izlijevao u bujicu riječi, a mi smo ga slušali i osjećali svu veličinu njegove pojave, koja je i naše srce tako neodoljivo privlačila i osvajala.

»Kako je to sad tamo kod vas u Jugoslaviji?« pitao me je, kad sam se našao nasamu s njim. Morao sam mu opširno i potanko opisati naše prilike pod diktaturom, hrvatsko stranačko koncentriranje i držanje pojedinih naših znatnijih političkih osoba.

»Ne će ni hrvatskom kao ni slovačkom narodu Bog dati, da propadnu,« govorio je s upravo proročkom uvjerljivošću. »Još nas mnoge borbe i teška stradanja čekaju. Ali ne smijemo klonuti. Ustrajemo li i ne prestanemo li se pouzdavati u Božju pomoć i snagu vlastitog naroda, pobjeda mora doći...«

Na onom istom trgu pred rodnom kućom kardinala Haulika, gdje je godinu dana prije bilo glavno naše tadanje slavlje, bila je sada pod vedrim nebom svečana služba Božja, koju je služio sam Hlinka i kod koje je propovijedao njegov prvi zamjenik u vodstvu slovačkog naroda dr Josip Tiso. Cijelu tu svečanost filmski je snimio Domagoj Markulin, te tako u jednom hrvatskom amaterskom filmu imademo do danas sačuvane žive prizore iz te Hlinkine mise i Tisove propovijedi. A isto tako i druge momente s tih trnavskih svetovojteških svečanosti.

Kad smo se nakon tih svečanosti opraštali od Hlinke, da se vratimo u domovinu, rekao nam je:

»S Bogom, moji dragi Hrvati! Hvala vam za svu vašu ljubav prema nama Slovacima! I odnesite moj pozdrav u ime cijelog slovačkog naroda vašoj dragoj, patničkoj, svetoj Hrvatskoj, kojoj dao Bog, da što prije ostvari cilj svoje prave slobode! Eto nas onda k vama u Zagreb, da to s vama zajedno proslavimo i da vam pokažemo, kako je nama Slovacima hrvatski narod drag!«

Ta se velika želja Andreja Hlinke nije ispunila.

IX.

Godine su jurile. Teški dani nad hrvatskim i slovačkim narodom su se množili i gomilali. U takvim se danima pred mojom dušom pojavilo sjećanje na Andreja Hlinku. Slao sam mu hrvatske pozdrave i dobivao od njega slovačke pozdrave. Dolazili su u Zagreb Slovaci, s kojima su se razgovori uvijek vraćali na Hlinku.

Poslije stanke od nekoliko godina najedamput dobijem sredinom godine 1936. fotografiju Hlinkinu poslanu iz Pieštanâ. Poslao mi ju je on sam s vlastoručnim pozdravom i potpisom. Tako on nas Hrvata nikad nije zaboravljao.

Nismo ga zaboravili ni mi. Čuli smo bili za njegovo sve slabije zdravlje i strepili nad njim.

Njegovo duhovsko slavlje u Bratislavi prigodom manifestacije za pittsburški ugovor 5. lipnja ove godine odjeknulo je i u našim dušama. Još tada sam u sebi bio odlučio, da ću ove godine svakako poći opet u Slovačku te i njega pohoditi. Kad sam u srpnju čitao, da je bolestan u bratislavskom sanatoriju, ta se moja odluka još pojačala, te sam mu to odlučio napisati. Ispunio sam već bio adresu njegovu na kuverti, a prije nego što sam pismo bio napisao i odaslao, javile su već novine, da se on nakon četrnaestdnevnog liječenja u sanatoriju oporavljen vratio kući u Ružomberok. Bio sam tim obradovan.

»U listopadu idem k Hlinki u Slovačku!« govorio sam i stao se na to pripravljati.

Vozio sam se na Veliku Gospu u Srijem. Čitajući u vlaku novine zaprepastio sam se na vijest, da se Hlinka bori sa smrću.

»Ako umre, idem mu barem na pogreb!« stvori se u meni u isti mah odluka.

Iste je večeri umro.

Četiri dana kasnije otputovao sam u Slovačku na posljednji oproštaj od Hlinke. Stigao sam k njegovu odru u Ružomberok na isti dan i u isti sat, kad sam ono prije 16 godina prvi put bio došao u Ružomberok...

Nisam zaplakao, ali srce je i u meni nevidljivo plakalo. Slovački je narod žalio za svojim vođom, a ja za najvećim prijateljem hrvatskoga naroda.

»Stari naš... stari naš...« dozivala ga je tužna slovačka pjesma, kad su mu tijelo spuštali u ružomberški grob, a sto tisuća slovačkih srdaca se kidalo od bola tu nad grobom slovačkoga vođe, a deset puta toliko srdaca širom zaplakane i crninom zaogrnute Slovačke.

Dan je bio tako sunčano divan, kad smo Hlinku pratili na njegovo posljednje počivalište. Vedra ljetna noć prekrila je grob, kad su njegovo tijelo u nj spuštali. A kad smo se vratili s pogreba, najedamput je i nebo proplakalo s cijelim slovačkim narodom. Izlila se kiša na njegov grob...

A šest tjedana iza toga Hlinkin je duh slavio slavlje slovačke slobode, koja je i nama Hrvatima draga kao i naša vlastita.

HRVATSKA KNJIGA O SICILIJI

Sicilija je jedna od najzanimljivijih i najljepših zemalja Evrope. Nebrojeni putnici hrle onamo, da se nauživaju njenih starodrevnih i današnjih ljepota. Njemački pjesnik Goethe pjesnički se zanosio tim krajem, gdje limunovi cvatu. I naši stari Hrvati imali su u doba hrvatskoga kraljevstva i kasnije živih veza sa Sicilijom, domovinom pape Agatona, s kojim je hrvatski narod sklopio svoj prvi međunarodni ugovor. Na Siciliji je umjetnički mnogo stvarao hrvatski kipar Franjo Vranjanin u 15. stoljeću. Dubrovčani su mnogo trgovali sa Sicilijom. Anžuvinci su se u isto vrijeme otimali za hrvatsko i za sicilijsko prijestolje. Na Siciliji se slomila provala muhamedanstva u Italiju, kao što se u Hrvatskoj slomila njegova provala u srednju Evropu. I tako ima još mnogo momenata, koji Siciliji čine i nama Hrvatima posebno zanimljivom, a da i ne govorimo o golemim umjetničkim ljepotama te zemlje. Naš glavni urednik dr Josip Andrić proputovao je Siciliju, o njoj je i u našem listu pisao, a sad je izašla cijela putopisna knjiga »Najljepši među otocima«, gdje opisuje svoje putovanje po Siciliji. To je prva hrvatska knjiga o Siciliji. Tko žele da doživi ljepote Sicilije, za kojima onamo hrve toliki sa sviju strana svijeta, neka uzme i pročita ovu knjigu. Opseže preko 200 stranica sa mnogo slika, ukusno je opremljena, a stoji 40 dinara. Izdala ju je Zadruga Dobra Štampa u Slav. Požegi.

RUŽE ZELENOG OTOKA

ROMAN IZ IRSKE PROŠLOSTI — NAPISAO SAMUEL LOVER

(Svršetak)

»I ovdje u sudskoj dvorani«, nastavlja sudac, »javno obećajem optuženiku, da će, što moguće prije, biti ispušten iz tamnice.«

Nakon ovih riječi, koje je sudac kazao porotnicima, imalo je mnoštvo dovoljno pristojnosti, da nije bučno izrazilo svoje veselje. Samo pritajeno, zadovoljno mrmljanje prošlo je dvoranom. Kathleen, Mary i njena majka zagrlile su Rorya, prije nego li ga je tamničar odveo.«

»Prokleto, gospodo,« primijeti predsjednik porotnika, »domalo je kraj našoj slavnoj konstituciji, ako dozvolimo, da pođe tako naprijed. Što nam pomaže porotna rasprava, ako ne smijemo objesiti svakoga, kojega spoznamo vrijednim vješala! I onda ti dođe kakav prokleti buntovnički sudac i ne će da ga objesi! Dozvolimo li ovo, kraj je pravdi.«

»A što,« drugi će, »kad bismo lord lajtnantu poslali spomenicu, potpisanu od svih nas, s protestom proti nepravednosti i upozorenjem na to, da je opasno za konstituiciju države, ako se sucu dozvoli, da ne prizna pravorijeka u takvim vremenima, kakva su danas!«

»Ne misli, da bi se usudio odbiti, gospodine,« treći će. »Ovdje nas je dvanaest i buntovni sudac ne će da prizna našega pravorijeka. To je toliko, kao da se vlasništvo ne štiti, a ako se vlasništvo ne bude štitilo, što će nastati iz Britanskog saveza, to bih rado znao. Što će na to lord lajtnant?«

»Ne može učiniti ništa drugo, negoli da suca suspendira per tumperis i do toga ćemo ga dovesti sine diè — to je moj moto. Ako stvar pravilno razložimo ministru...«

»O čemu to govorite?« umiješa se Sweeny, koji se je priključio grupi.

»O današnjem izvanrednom događaju.«

»Sramota! Takve odluke još nijesam doživio. Gdje je naša konstitucija, ako se zemlja ne očisti, pitam vas!«

»Objesiti ih, tako je, objesiti,« klikne mesar, koji je po svom zanimanju navikao vješati šunke i rebra.

»Kad ste, gospodine Sweeny, došli,« reče predsjednik, »upravo smo govorili o tome, da treba poslati deputaciju ministerijalnom ministru glede te stvari.«

»Nitko ne može toga napraviti bolje od vas, poštovani predsjedniče,« laskao je Sweeny čovjeku, koji se pravio, kao da želi, da to drugi načini. »Istina je, kako se vidi, sveopća je želja gospode, da vi preuzmete ovu zadaću. Zato ću poći s vama i molim, da mi date upute.«

Time je svršilo vijećanje porotnika. Sweeny je pošao s predsjednikom, kad li mu pristupi jedan oružnik i kaže, da njegovo dostojanstvo sudac Slink želi govoriti s njime.

»Onda moram poći,« Sweeny će. »Vidite, kako sam na svim stranama zaposlen! Sutra ujutro doći ću k vama po upute,« rekao je predsjedniku i pošao za oružnikom, koji ga je odveo u sobu, gdje ga je čekao Slink. Obrve suca bile su namrštene i njegov je glas bio bijesan, kad je nagovorio odvjetnika.

»Lijepu je glupost napravio Scrubbs!«

»Dragi suče, na koncu nije to njegova krivnja.«

»Zar mu nijesmo kazali, da se ni pod kojim uvjetom ne pokazuje, dok rasprava onoga lopova ne završi?«

»Jesmo. Ali vidite, rasprava je bila dan kasnije, nego smo mi računali. Scrubbsu sam kazao, neka dođe u srijedu kući.«

»Zašto ga nijeste zaustavili?«

»Učinio sam sve, da ga zadržim, dragi suče, i zato sam mu sinoć poslao glasnika, ali ga nije dobio.«

»To je prokleta nezgoda,« ljutio se Slink. »A sad pođite sa mnom kući. Gladan sam kao vuk. Pođimo! Što jest, jest. Stara poslovica kaže: »Vražja djeca imadu sreću« — i tako je također ovaj lopov, Rory O'More, prevario vješala.«

„ZVJEZDARI“ U RUMUNJSKOJ

Kao što ova slika pokazuje ima i u Rumunjskoj koledara, koji u Božično vrijeme obilaze od kuće do kuće kao čestitari

»Tä dobit ćemo ga u šake,« tješio ga je Sweeny, dok je sa sucem hodao kući na dobar ručak. Da se urotio proti životu nevina čovjeka, nije mu baš ništa mutilo teka. Njemu i Slinku, koji su znali, kad će se vratiti Scrubbs, činilo se mudro, da mu savjetuju, neka ostane sakriven, dok sve ne bude pri kraju, dok ne bude obješen nevin čovjek. I onaj, kojega je Rory branio, za čije oslobođenje je prošao kroz tolike opasnosti i patnje, zbog kojega je došao čak pred porotu, on je bio tako bez savjesti, da se priključio uroti i pristao na njegovu smrt.

Pa ipak ih je tadanja irska egzekutiva smatrala neizmjerno korisnim muževima i pristaše vlade su govorili, da bi država bez takvih ljudi bila izgubljena. Vlada je Sweenya i Scrubbsa postavila na viša mjesta, a suca Slinka imenovala vitezom, a kasnije barunom.

XLV

DE LACY, RORY I NJEGOVI ODLUČUJU SE NA ISELJENJE

De Lacy je sav u brigama čekao u gostioni, gdje je stanovao, odvjetnika, da se vrati s rasprave. Dočekao ga je raširenih ruku. S njegova je lica čitao, da je sve srećno prošlo.

»Sve je dobro,« reče odvjetnik.

»Hvala, hvala, dragi prijatelju!« klikne De Lacy i toplo mu stisne desnicu, »Zar ga nijesi doveo sa sobom?«

»Ne, još nije slobodan,« odgovori odvjetnik.

»Kako to, da nije, kad je riješen?« iznenađeno će De Lacy.

»Nijesam rekao, da je riješen, nego samo to, da je sve dobro. Ali ne gledaj me tako, čekaj, da sjednem, jer sam umoran. Sve ću ti kazati.«

Na brzu ruku ispričao mu je zatim, kako je bilo na raspravi. A kad mu je ponovio pravorijek porotnika, mislio je De Lacy, da se šali.

»Uvjeravam te, da je istina.«

»Kako je moguće proglasiti nekoga krivim, kada čovjek, zbog kojega je optužen, stoji živ pred njima?«

»Da, pa ipak je istina kao evanđelje.«

»Dragi moj, ja u to ne mogu vjerovati, zacijelo se šališ.«

»Ne, istina je, na moju čast.«

»Ali objesiti ga ne mogu!«

»Njegova sreća, što ne mogu. Ali kad bi smjeli, objesili bi ga. Lord A. nije ga htio osuditi. On je čak zajamčio optuženiku, da njegov život nije u opasnosti. Ali uza sve to nije mogao spriječiti, da se pravorijek ne unese u zapisnik.«

»To je pečat sramote i ograničenosti za ljude, koji su ga izrekli, i za vremena, u kojima živimo.«

»Moraš me razumjeti, De Lacy! Htio sam te samo malko nadražiti, ali promisli, Rory je naposljetku ipak spašen. Inače slažem se s tobom potpunoma u svakoj riječi, koju si izgovorio.«

De Lacy je nekoliko časaka šutio, a zatim je uzdahnuo i rekao:

»Upravo mi je suđeno, da se moram razočarati u svakoj stvari. Vratio sam se u domovinu sa željom, da postanem koristan član društva, da postanem miran državljanin. Tako mi svega onoga, što mi je sveto, u takvoj zemlji ne bih htio živjeti niti kao kralj! Zbogom Irsko, jadna Irsko! Tek što budem mogao stupiti na lađu, napustit ću te i američka će me lađa odnijeti na svoje obale.«

»Ne prenagli se, De Lacy. Ako ostaneš ovdje, možeš učiniti mnogo dobra. Možeš da postaneš prijatelj siromašnih i zaštitnik slabašnih.«

»Kad bih to mogao, dragi prijatelju,« odgovori De Lacy, čije je lice izdalo, kako je ganut, »ostao bih, ali plima je presnažna, da bih joj se mogao odupirati.«

»Rekao sam onim slabim ženama, neka dođu za mnom, a sam sam se požurio naprijed, da ti javim, kako je bilo na raspravi,« rekao je odvjetnik.

Na stepenicama su se čule stope Roryeve majke, sestre i Kathleene. Vrata su se otvorila i Mary O'More bila je prva, koja je unišla. De Lacy joj je prišao, ponudio ruku i glasom, punim dobrote, rekao: »Mary, veseo sam, što vas opet vidim.«

Iako je djevojka svom snagom svladavala svoja čuvstva, ipak je crvenila i blijedila, što je vrlo jasno govorilo, kako je jako na nju uplivala De Lacyeva blizina. Lagano je kriknula.

»Nijesam vam javio prije, Mary, da sam ovdje, ali u trenutku Roryeve najveće nevolje nijesam htio biti daleko od njega.«

»Neka vas Bog blagoslovi!« dahne Mary. Ganuće ju je skoro ugušilo. Ali bilo je ipak previše za nju. Pala je na koljena i gorljivo poljubila De Lacyevu ruku, a zatim se zgrudila ne progovorivši ni riječi zahvale.

De Lacy je dignuo onesviještenu djevojku i ponio na sofu kraj prozora, koji su odmah otvorili, da dopre unutra svjež zrak, i doista, domalo je došla k svijesti. Pružili su joj čašu vode, koja ju je prilično okrijepila. Ali još uvijek nije bila potpunoma dobro i njena je majka rekla: »Nikakvo čudo, da joj je pozlilo nakon svega, što je danas preživjela.«

»Doista nije čudo, gospođo O'More,« De Lacy će, »ali Rory je naposljetku ipak spašen.«

»Zar mu se doista ništa ne će dogoditi?«

»Upravo toliko, koliko i meni,« umiješa se odvjetnik. »Ni najmanje se ne bojte!«

»Teška ste vremena proživjeli,« reče De Lacy obrativši se k Mary, »od one nedjelje, kad sam napustio vašu kuću. Ali moju malenu sobu ponovo ćete mi dati, zar ne?«

»Oh, gospodine,« uzdahne udovica, »svoje sobe nikada više ne ćete vidjeti! Kuća je izgorjela u početku onih strašnih dana.«

»Izgorjela?« klikne De Lacy, koji dotad još ništa o tom nije čuo.

»Da, izgorjela je i sve, što je bilo u njoj, gospodine; spasile smo samo goli život i ovo, što je na nama. Pobjegle smo u noći iz postelje i ni krpe nijesmo spasile osim knjiga, koje ste vi ostavili. Mary, ova siromašna stvarca, mislila je na njih usred komešanja iz poštovanja do vas.«

Mary je pocrvenila do ušiju, kad je majka to pričala. »Tä vi ste pravi prijatelj, gospodine De Lacy,« nastavila je udovica. »Tko bi bio pomislio, da ste ovdje, kad ste poslali ovoga dobroga gospodina u našoj najvećoj nevolji. O, neka vam Bog vrati! Ali kažite mi, gospodine, mislite li, da je moj dragi dječak doista siguran?«

»Posvema siguran, budite mirni glede toga! A sada, gospođo O'More, dođite ovamo i sjednite k stolu. Potrebno je, da se okrijepimo. Dođite!«

Dok je još govorio, unišao je konobar s vrućom zdjelom. Udovica se nećkala nekoliko vremena, jer da ga previše smetaju. U istinu bilo je njoj i djevojkama neugodno sjedjeti kod stola sa stranim gospodinom.

Tijekom večere opazio je odvjetnik nehotice, da Mary O'More obara oči i bojažljivo pogledava De Lacya. Sve to doveo je u vezu s djevojčinom ljepotom i u njemu se porodila sumnja, za koju njegov prijatelj sa svojim postupkom nije bio odgovoran.

Gospođa O'More i djevojke oprostile su se odmah iza večere i pošle na počinak u sobe, koje je bio naručio De Lacy.

Kad su De Lacy i odvjetnik ostali sami, primijetio je odvjetnik, kako je Mary O'More ljupka seljačka djevojka.

»Obje su lijepe,« odgovori De Lacy.

»Ti bi mi rado izmaknuo, prijatelju, ali ako se ne varam, nanio si nepopravljivu štetu srcu ove mlade djevojke.«

»Zar misliš, da bih mogao biti takav lopov?« De Lacy će toplim glasom.

»Dragi mladiću, ne mislim, da bi mogao imati loše nakane s djevojkom, ali neka bude, što hoće, ova je djevojka do ušiju zaljubljena u tebe. Zar nijesi opazio, kako je bila ganuta, kad te je ugledala i kako se nije usudila, da ti pogleda u oči? Vidio sam, kako te stidljivo pogledavala, kad je mislila, da je nitko ne vidi.«

»Dragi moj Hale,« De Lacy će, »to je samo zahvalnost, što se brinem za njenoga brata — ništa više — drugo ni ne može biti.«

»Možda,« polagano će odvjetnik, kad je uvidio, te je bolje, da prestane govoriti o tome. Razgovor je na to skrenuo na drugu stvar. Oni su govorili i pili vino, dok nije došlo vrijeme, da i oni pođu na počinak.

Odvjetnik je zaspao, ali De Lacy nije mogao. Briga preko dana, gnjev zbog pravorijeka. Iako nije vjerovao, da je Mary bila tako jako ganuta zbog njega, ipak je opazio i bilo mu je neugodno, a i priča njene majke o njegovim knjigama, koje su bile jedino, što je Mary otela vatri, nije mu dala mira. Sve je bilo toliko jasno, da razvratnika razveseli, a načelnog čovjeka rastuži.

»Jadna djevojka,« stao je razmišljati, »za sve na svijetu ne bih htio biti uzrokom nesreće takve divne djevojke. Toga ne bih si mogao nikada oprostiti. Oprostiti? Zašto kažem oprostiti? Tä nikad nijesam rekao ni riječi, koja bi mogla probuditi takav osjećaj u njenome srcu. Ne, to ne, ali živio sam više mjeseci pod istim krovom, neprestano sam bio u njenoj blizini i još joj dao one nesrećne knjige. To nije bilo pametno, sad vidim. Ali Bog znade, da sam to učinio bez ikakve namjere. Jadna seljačka djevojka predala se ljubavi, za koju zna, da je beznadna. Pa ipak se bojim, da me ljubi. Morao bih je upozoriti, neka uguši u sebi ono, čega nije mogla spriječiti. Kako znadu često takva čuvstva nadvladati razum! Kako je nejednaka borba između razuma i srca!«

Tako je razmišljao De Lacy, dok ga naposljetku nije svladao san.

XLVI

DE LACYEV SAVJET. — SVATOVI

Riječ Lorda A... je držala. Nije odlagao, a da Roryev slučaj ne pošalje lordu lajtnantu. Tako je dobio dozvolu, neka ga odmah pusti na slobodu. Kad je Rory bio ponovo slobodan, odmah se sastao s De Lacyem. De Lacy mu je kazao, da kani napustiti Irsku, i predložio, neka pođe s njim, jer dvoji, da bi njegov život bio siguran, ako ostane u Irskoj.

»Kako da ostavim majku, Mary i...«

»Kathleen,« De Lacy će.

»Da,« Rory će i nasmiješi se.

»To uviđam, Rory, i ne ću, da ih ostavite; mogle bi poći s vama.«

»U Francuskoj osjećale bi se strane, gospodine.«

»Tä nijesam ni govorio o Francuskoj. A kako s Amerikom?«

(Roman se nastavlja na str. 672.)

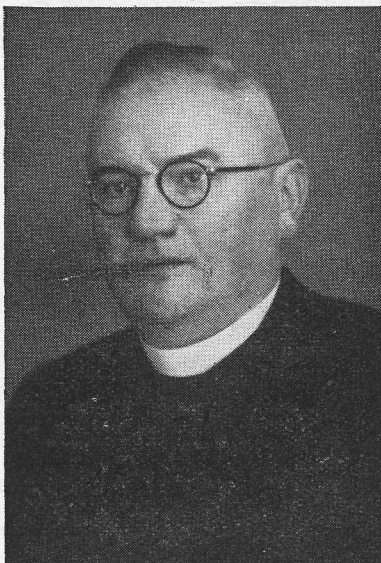

ZAR OVA HOLIWUDSKA GLUMICA NIJE DOŠLA NA DOBRU ZAMISAO?
Ona često igra u dječjim filmovima, te je otvorila trgovinu dječjih igračaka, koja joj, kao što vidite, sada u predbožićno vrijeme osobito dobro ide

PISCI NOVIH JERONIMSKIH

Kad svake jeseni, sada već 70 godina zaredom, izađu godišnje knjige Hrvatskoga Književnog Društva sv. Jeronima za jeronimske članove, to je kulturni događaj, koji pred hrvatskom javnošću ne smije ostati nezapažen. Osobit su kulturni događaj ovogodišnje jeronimske knjige, jer svojim sadržajem pružaju najširim slojevima hrvatskoga naroda štivo, koje svojim izborom daje, uz pouku, i uvid u najaktuelnija pitanja današnjeg života. Već prva skupina za 15 dinara u kalendaru »Danici« pruža najraznolikiji skup beletristike, pouke i novosti u slovu i slici, dok u zbirci pjesama »Zvijezde Srca Isusova« na lagan način daje umjetnički savršene sadržaje iz života ugodnika Božjih, a u knjizi »Jedni grade, drugi razvaljuju« sedam prvaka katoličke hrvatske žurnalistike govore o sedam najznatnijih državnika Evrope u vezi sa socijalnim i političkim pitanjima, koja danas svakoga zanimaju. Tko plati 25 dinara, dobit će osim spomenutih triju knjiga još dvije:

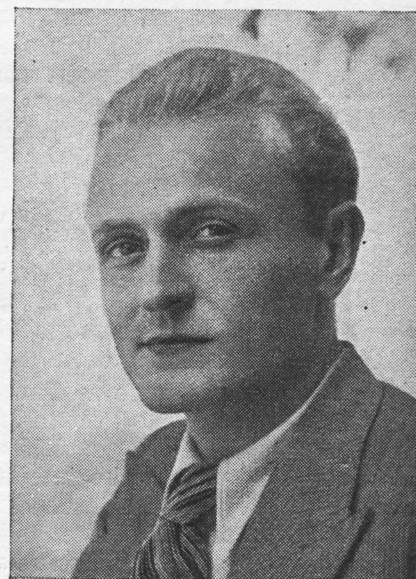
O. MILAN
pjesnik knjige „

DR ANDRIJA ŽIVKOVIĆ,
rektor Hrvatskog Sveučilišta u Zagrebu,
pisac studije o Papi Piju XI. i o Hitleru
u knjizi „Jedni grade, drugi razgrađuju"

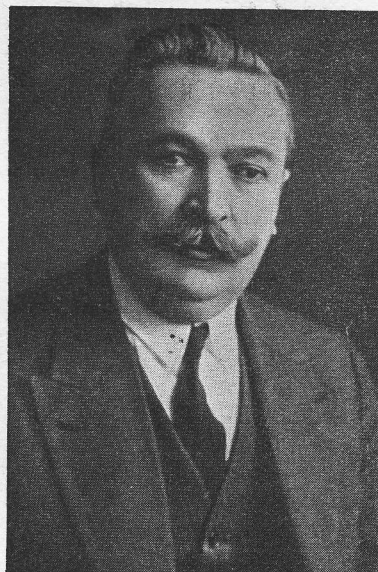
DR JOSIP ANDRIĆ,
pisac studije o Eamonu de Valeri u knjizi „Jedni grade, drugi razgrađuju"

LUKA PERINIĆ,
pisac studije o Salazaru u knjizi
„Jedni grade, drugi razgrađuju"

MIJO STUPARIĆ,
pisac knjige „Ispod Garićke planine"

DR MARKO MOHAČEK,
pisac knjige „Kako se hrani bilje"

HUBERT ŠTRAUH (V. GRMOVIĆ),
pisac knjige „Majka priča", nagrađene
u jeronimskom natječaju

KNJIGA ZA GODINU 1939.

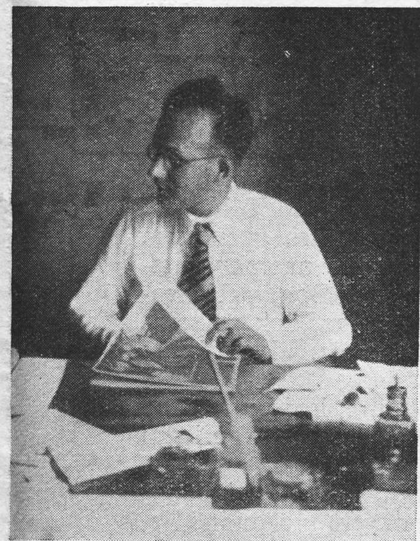

N PAVELIĆ D. I.,
„Zvijezde Srca Isusova"

pripovijesti seljačkoga književnika Mije Stuparića, »Ispod Garićke planine« i »Kako se hrani bilje«, koja je odličan prilog našoj pučkoj pouci u gospodarstvu. Osim pet spomenutih još se dobiju četiri druge knjige, i to svih devet za 50 dinara: To su uz one već rečene, pripovijesti, koje su nagrađene u jeronimskom književnom natječaju, »Majka priča« od Huberta Straucha, zatim pučka geologija »Naša Zemlja«, pučka liturgika — dio o svetoj misi »Žrtva Novog Zavjeta« te »Gospodarski život na selu« — posljednji dio velike gospodarske studije o selu od Dra M. Ivšića.

Do sedamdesetpete jubilarne godine Društva Sv. Jeronima izdat će ono kroz narednih pet godina knjige, koje će sve skupa sačinjavati enciklopedijsko znanje o raznim pitanjima, koja svakoga zanimaju. Sve će biti obrađene na laki pučki način. Kako već ovogodišnje knjige čine prvi dio tog velikoga kulturnog djela, treba da ih svako odmah nabavi, da ne bi ostao bez njih, jer knjige, koje će se kroz pet godina izdati, treba da krase knjižnicu svakog svijesnoga Hrvata.

Ovdje donosimo na okupu slike pisaca svih ovogodišnjih jeronimskih knjiga, koje su sadržajno i ukusnom opremom jednako vrijedne.

IVO BOGDAN,
pisac studije o generalu Franku u knjizi
„Jedni grade, drugi razgrađuju"

PETAR GRGEC,
pisac studije o Mussoliniju u knjizi
„Jedni grade, drugi razgrađuju"

O. DR BONIFACIJE PEROVIĆ,
pisac studije o Staljinu u knjizi
„Jedni grade, drugi razgrađuju"
(pisac lanjske knjige „Komunizam")

BOGDAN BABIĆ,
pisac knjige „Naša zemlja"

DRAGUTIN KUKALJ,
pisac knjige „Žrtva Novoga Zavjeta"

DR MILAN IVŠIĆ,
pisac knjige „Gospodarski život na selu"

(Nastavak romana sa str. 669.)

»O, to je nešto posve drugo! A kako da ih uzmem onamo, kad nemamo više onoga, što smo imali nekad! Zato bi trebalo imati mnogo novca.«

»Za novac ne brinite se, Rory. Kanim naime prodati sve, što imam, i naseliti se u Americi. Ondje ću kupiti veliko imanje. Trebat će dakle ljude i koliko bolje za mene, ako budem imao takve, koje poznam i poštujem, mjesto stranih. Vi ćete ondje biti moj učitelj u gazdovanju. Ali prije nego pođete, uredite ono, što vam je najviše pri srcu. Vjenčajte se s Kathleenom odmah sutra, ako hoćete.«

»Gospodine De Lacy, nemam riječi, da vam zahvalim za svu vašu dobrotu prema meni. Ne ću govoriti — ne mogu govoriti . . .« i jadan je momak ušutio i prevukao ruku preko očiju. »Učinili ste me najsrećnijim čovjekom u Irskoj. Da se vjenčam sa svojom milom djevojkom odmah, kad me bude htjela! Želim, da dobijete djevojku, koja će vas zavrijediti i koja će vas ljubiti, kako ljubi mene moja Kathleen.«

»Rory, dragi mladiću, ne govori više. Odviše si zahvalan.«

»To čovjek ne može biti. Ne ću biti takav, ali svoje bih srce istrgao iz grudi i položio pred noge onoga, koji mi je dobar.«

»A sada dosta, Rory, ne govori više! Ti si dobar i nepokvaren mladić i zaslužuješ više, nego li ti mogu dati. A sada mi kaži, hoćeš li poći sa mnom ili da ti ovdje kupim maleno imanje?«

»Učinit ću ono, što mi kažete vi, koji ste tako dobri. Teško mi je, ne tajim, ostaviti stari kraj. Dok sam bio u Francuskoj, snivao sam o njemu te vidio rijeku, kuću i stare nasipe tako jasno, kao da sam kraj njih. Zar ne će biti opet tako, kad budem u drugoj stranoj zemlji? Moje će srce uvijek čeznuti za mojom dragom Irskom i njene će mi stare pjesme uvijek zujiti u ušima.«

»Rory, u Americi ima mnogo naših sunarodnjaka. A jer ćeš čuti svoj jezik, manje ćeš osjetiti, da si u tuđini. Ali ne ću da te nagovaram. Ako hoćeš da ostaneš u Irskoj, ostani, ali odlučno te od toga odvraćam.«

»Učinit ću dakle ono, što mi savjetujete vi, gospodine. Poći ću s vama, jer mislim, da ste u pravu. Jadnu će Irsku smrviti u prah i bojim se, da će biti još gore. I tako u ime Božje, zbogom jadna Irsko, premda Bog zna, da me srce boli, kad te moram napustiti. — A sad zbogom, gospodine, poći ću u Knockbracken i ondje upitati djevojku, hoće li me. Reći ću joj, da ste joj vi više nego otac i da ćete joj dati imanje, anđeli neka . . .«

»Nikakve hvale, Rory! A jer kažeš, da sam Kathleeni više nego otac, ne mogu biti manje od toga, i zato ti je dajem.«

»Oh, vi ste doista dobra duša, gospodine De Lacy! Vaše je srce samo saće.«

Rory je krenuo prema Knockbrackenu, a De Lacy je naručio kočiju za Cork. Ondje je uredio sve za prevoz u Ameriku. Zatim se odvezao u Knockbracken, gdje su se Roryevoj slobodi i dobrim vijestima neizmjerno veselili.

Misao, da će ostaviti Irsku, mutila je veselje Roryu, a osobito njegovoj majci, sestri i Kathleeni. Boljelo ih je. Tä ovo je njihov rodni kraj, uz koji im je srce priraslo. Neprestano su se sjećali svega dragog i lijepog, od čega će se morati rastati. A kad im je Rory sve razložio, uvidjele su, da je sigurnije iseliti se i da će ondje lakše živjeti, negoli na rodnoj grudi. Jedno im je žalost lakšalo — naskoro vjenčanje. Nedjeljsko jutro toplo i prijazno se smiješilo srećnoj obitelji, tako srećnoj, kako već dugo nije bila.

De Lacy je prispio u Knockbracken mnogo prije, nego li je započela misa. I kad se je kočija zaustavila usred sela pred kućom, pozdravljale su ga i blagosiljale obje obitelji.

»Ovdje ima nekoliko stvari,« rekao je, kad je ušao, »koje treba uzeti iz kočije. Iz Corka sam donio ženidbeni kolač i nešto drugih stvari kao vjenčani dar za gospođicu, gospođo O'More.«

»O, Bože pomozi, kako ste dobri, gospodine De Lacy,« majka će, »kad mislite na takve malenkosti, kakva je ova. Neka vam Bog vrati, dragi gospodine,« ponavljala je žena, dok su smotak za smotkom slagali iz kočije. »I ovdje je boca do boce. Joj, joj!«

»Nešto vina, gospođo O'More, koje u selu ne možete dobiti. Prečasni će bez sumnje rado ispiti čašu dobroga.«

»Neka vam Bog dade sreću, gospodine! Učinit ćemo prema vašoj želji i pozvati sve prijatelje, koji budu u crkvi, neka dođu k nama. Zacijelo ne će im trebati kazati dvaput. Od srca rado će doći, da djevojci zažele sreću.«

Kad je konačno kod kuće sve bilo uređeno, primio je Rory iz De Lacyevih ruku lijepu pocrvenjelu Kathleenu. Mladoženja i nevjesta pošli su sa svatovima u crkvu. Kad ih je svećenik pred oltarom blagoslovio, nije Rory čekao, a da ne poljubi svoju mladu, presrećnu ženicu. »Bog te poživio mnogo godina, gospođo O'More,« rekao je i smijao, kad ju je svu zažarenu dignuo s koljena.

»Ovdje je dio njenog miraza,« rekao je De Lacy pristupivši, »za nužne izdatke,« i utisnuo mu u ruku kesicu iz zelene svile s nekoliko stotina zlatnih gvineja.

»Bog vam dao zdravlje, predobri ste,« ganuto i srećno mu zahvalio Rory. »Zeleno i zlatno lijepo je na zastavi (narodna boja), ali vjere mi, ne znam, nije li upravo tako lijepo i u ruci.«

Dok su izlazili iz crkve, zvali su svatove na desno i lijevo, da nijesu mogli stajati u kući.

Svećenik i De Lacy s nevjestom i drugaricama sjedjeli su na počasnom kraju stola, gdje

se pušilo vino i punč, a za ženske su postavili vodu za čaj. Kad su prečasni i De Lacy popili dosta vina, izašli su van, gdje su guslači i trubači zasvirali momcima i djevojkama, koji su jedva čekali, da se zavrte.

De Lacy je zaplesao s nevjestom prvi ples, a zatim je svaki momak pošao po svoju djevojku. Kad je ples malko prestao, pošli su da se okrijepe čajem i punčom.

»Oh, ovaj je čaj nešto nebesko, gospođo O'More. Nešto takvo za života nijesam pila,« oduševila se stara susjeda, koja je obično pila čaj iz onih grana, iz čega je pravila metle.

Onaj, koji se brinuo za vrelu vodu, ulio je u lonac s čajem vode i gospođa O'More ponovo je napunila šalicu staroj susjedi.

»A sad zapjevajmo! Zapjevajmo,« stali su klicati glasovi, u kojima je utonulo mudrovanje žena. Klicali su nevjesti, neka prema narodnom običaju zapjeva.

Kathleen je pocrvenila. Stidila se pri pomisli, da će zuriti više u nju, kad bude pjevala, nego li dosada. Rory ju je nagovarao i junačio. I sama je znala, da je nekako dužna, da poživi dobro raspoloženje svojih svatova. Zato se digla i zapjevala ovu pjesmicu:

»Kô djevojka nekad sam živjela u dolu, — Sve puno sam prosaca imala. — Pedeset odbila sam ih, prije nego mi bilo je dvadeset ljeta. — Kako su srećno časovi tekli! Na zimu se nikad ja sjetila nijesam. — Ljubav obasjavala je tamne noći. — Jer svaki je mjesec donio novoga prosca, — cijela je godina bilo proljeće, samo proljeće. — Ali Kupidova nježnija krila — dugo ne mogu letjeti s Vremenom starim. — Tako Sivobradi preuzme gospodstvo, — Kad života nam podne zazvoni. — Zato, dok jutro je, pleti — vijenac, dok rose ima. — Tijesno oko srca bit će obavit, — kad podne minulo bude.«

Pjesma ju je tako lijepo sjećala njenog vlastitog položaja, da ju je pjevala iz srca. Mnogi su bili ganuti. Kad je svršila i sjela, svi su joj oduševljeno pljeskali. A Rory joj je bez riječi stisnuo ruku, kad ga je povjerljivo pogledala.

Tada je došao red na Mary kao drugaricu, da zapjeva. Kad se djevojka ustručavala, rekla joj je majka: »Zapjevaj onu lijepu pjesmu, koju uvijek pjevaš. Nema ljepše od nje.«

»Koju, majko?« zapita Mary pocrvenivši do ušiju.

»Onu o ,Zapadu'.«

De Lacy, koji je uhvatio ime svoje vlastite pjesme, o kojoj nije znao, da ima gdje još kakav prepis osim onoga, koji je dao Adeli Verbigny, uperio je oči u Mary O'Moreovu. Ona je ponovo sva pocrvenila i gledala u tlo.

Desno: BAZILIKA SV. APOLINARA U RAVENI

Crkva je sagrađena u prvoj četvrtini 6. v. u bizantskom stilu, u kojem stilu je građen velik broj nonumentalnih ravenskih građevina. Ima 3 lađe, koje ukrašuju dobro sačuvani prekrasni mozaici. U njoj je grob Teodorika, kralja istočnih Gota, koji je reorganizirao zapadno rimsko carstvo i istakao se dobrom vladavinom. Ravenu je prije Teodorika car Honorije bio učinio prijestolnicom zapadno-rimskog carstva.

»Zapjevaj je, Mary,« majka će.

»Radije kakvu drugu, majko.«

Kad je Mary naposljetku vidjela, da ništa ne pomaže, započela je glasom, koji je od ganuća drhtao:

ZAPAD

»Oh, pođi sa mnom, oh, pođi sa mnom na lijepi zapad, — gdje se u rajski zelenoj zemlji, koja viri iz mora, — sa svojega prijestolja bogatstvo smiješi! — Oh, pođi sa mnom, i postat ćeš moja! — Ondje te čuvati, gajiti i ljubiti ja ću, — na zapadu ondje, u najljepšoj zemlji svijeta!«

»To je Irska, bez dvojbe,« čuo se Phelimov glas.

Mary je nastavila:

»Jug ruže svoje ima, jasno i modro nebo, — ljepše su naše ruže i ljepše naše je nebo, — puno ljubavi slatke, puno sunca i suza, — kad, djevojko, ti si djevojka moja. I zato — pođi sa mnom i ruža će s usana tvojih — slađa bit' meni od svih cvjetova svijeta.«

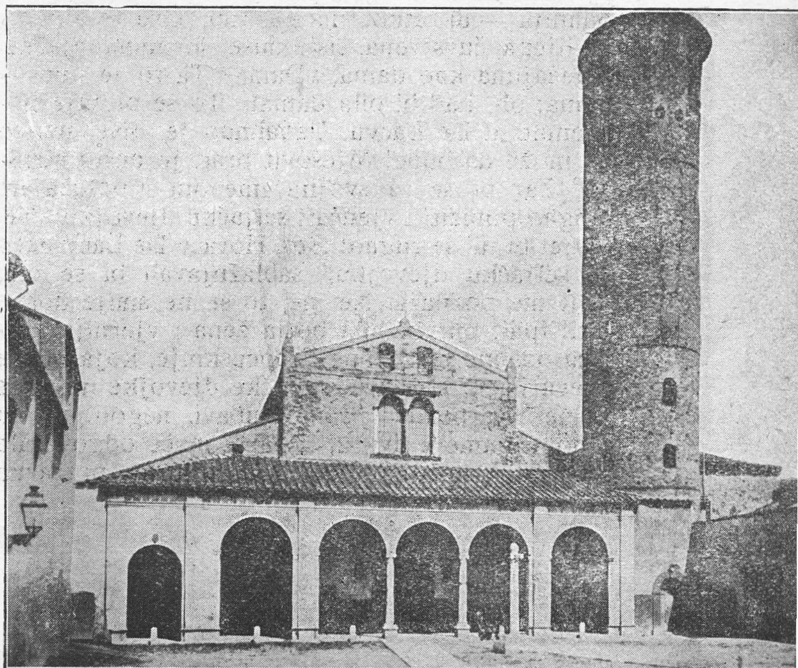
Tad se začuo sa svih strana šum, koji nastane, kad se dvoje poljubi, a u isto vrijeme i više polutihih koketnih opaski iz ženskih ustiju: »Nemoj!«

Mary je započela treću kiticu:

»Sjever gomila gore leda i snijega — sjajnih kristala; ondje dan ne tone. — Na poljima prostranim kraljuje vihor, — a kod nas dah svileni miluje lica. — Zato pođi sa mnom na zapad, gdje hladan vjetar ne duva — i vrat će mi tvoj biti bjelji od snijega.«

De Lacy nije mogao, a da se ne divi krasnim poput snijega bijelim grudima pjevačice, koja su se dizala, dok je pjevala.

A Phelim je, prije negoli je mogla nastaviti, zagrmio:

»To je sjajna usporedba s vjetrovima — boreas, oštar, voster, eurus et zephirus.«

Ponovo se Mary ojunačila i završila:

»Sunce s istoka sjajnog bježi pred noću, — da uzađe ljepše u svoj svojoj snazi i ljepoti. — Kamo to ide, kad htjelo bi spavat'? — Zar na prelijepi ne hita zapad?«

»Pars occidentalis,« poviče Phelim.

»Zato pođi sa mnom na zapad, — na zapad svoju i moju sreću poiskat!«

»Živjela stara Irska! Hura!« vikali su svi. Od pljeska sve se orilo.

Kad je pjesma bila svršena, De Lacy se nije mogao uzdržati, a da ne dozna, kako je Mary došla do te pjesme. Prišao je k djevojci i zapitao je.

»Napisana je bila na komadiću papira. Našla sam je među listovima jedne od onih knjiga, koje ste mi dali,« odgovorila mu.

»Ali pjesma nije imala napjeva. Kako ste došli do njega?« ponovo je upita De Lacy.

»O, koji put pođem u šumu i pjevam, gospodine, kako mi padne na pamet i tako sam napravila napjev.«

»To je divan napjev,« prizna on.

Tada je glas svećenika prekinuo njihov razgovor.

»Ljudi Božji,« reče on, »vrijeme je, da pođemo kući, tä znate, da je razglašen prijeki sud. Tako, ljudi Božji, momci i djevojke i svi zajedno, pođite u pravo vrijeme kući, da vam se ne dogodi kakvo zlo.«

Svatovi su se digli, stali se srdačno opraštati, stiskati ruke želeći sreću mladoženji i nevjesti. De Lacy je bio posljednji, koji se oprostio. Želio je sreću onima, kojima ju je donio.

XLVII

DE LACY SE BORI S PREDRASUDAMA. — DE LACY I RORY SA SVOJIMA ODLAZE U AMERIKU

Tiho i zamišljeno krenuo je De Lacy prema malenoj gostioni, gdje je iznajmio sobu za prenoćište. U ušima mu je još uvijek zujio »Zapad«, ona pjesma, koju je ispjevao gospodskoj djevojci i koja je nije cijenila, ali kojoj je jednostavna seljačka djevojka pronašla napjev i pjevala je. Ova djevojka postajala mu je sve odanija — ukratko, ona ga ljubi. Ova je djevojka lijepa, čuvstvena, čiste duše, skromna, nježna, osjećajima kao dama. »Dama? Tä to je ono — dama; oh, kad bi bila dama!« To se pitanje pokrenulo u De Lacyu. Uzdahnuo je. »Ne, ne, to ne može da bude! Mješovit brak je nešto strašno! Zar bi se sa svojim imenom i položajem mogao poniziti i vjenčati seljačku djevojku? Ne. Svijet bi mi se rugao: ‚Što, Horace De Lacy uzeo je seljačku djevojku,' sablažnjavali bi se oni, koji me poznaju. Ne, ne, to se ne smije dogoditi! Ipak ona bi bila bolja žena i vjernija družica od one lakoumne Francuskinje, koja me je prevarila. U srcu ove seljačke djevojke ima više istine, vjernosti i prave ljubavi, negoli u srcu mnoge dame s dvora, koja bi inače odgovarala mojemu staležu. Zar da ja, demokrata, potražim ženu visokog roda? — Kakvi smo luđaci! — Jadna Mary! Jadna djevojko! Zašto su se naši putevi sreli? Ali što me toliko muči ta dama! I na koncu, zar ne bi mogla biti dama? Samo malo pouka bi joj trebalo, i ona bi znala nastupiti.«

Zatim je opet nastavio s razmišljanjem:

»Glupo li je to sve to! Natežem se pitanjem, koje nije moguće. Ne, ne usuđujem se! Što bih učinio, kad bih u salonu predstavio svoju ‚seljačku djevojku' i opazio, kako je probadaju pogledima i kako sumnjičavo šapuću za njom. Ne, ne, Horace, iz tog brašna ne će biti hljeba! — Oh, Mary O'More, zašto nijesi odličnijega roda?«

Zadrijemao je i gledao veliku američku prašumu i pred njom se širila ravnina, koju je on sam očistio i na kojoj je dozrijevalo žito. Traci sunca, koje je zalazilo, pozlaćivali su ga. Mary, njegova žena, obujmila ga oko vrata, žarko i odano mu gledala u oči i rekla: »Zar nijesmo srećni?«

Privinuo ju je na grudi, poljubio i rekao: »Da, srećniji nego ondje u domovini.«

Probudio se neokripljen i umoran. Roryu je pisao, neka s obitelji dođe za njim i naznačio mu vrijeme i kraj, gdje će se sastati.

Nakon nekoliko dana bili su ponovo svi zajedno. Odmah su se ukrcali, jer je vjetar bio povoljan i vrijeme ugodno.

Stari je Phelim dopratio O'Moreove do obale. De Lacy, kojega je to ganulo, ponudio mu je, da će i njega uzeti sa sobom.

»Hvala neka se u snopovima sipa, a blagoslov u vedrima izliva nad vama! Ostat ću u starom kraju. Starih stabala ne smijemo presađivati. Ali zahvalan sam vam svejedno; u novom kraju ne bih vam bio od koristi.«

»Molim, oprostite, Phelime, ali pođete li s nama, zacijelo će se dobiti nešto i za vas. Mogli biste poučavati, čime biste osobito koristili.«

»Vaše naziranje mi je u čast, gospodine De Lacy,« odgovori Phelim. Priznanje radi poučavanja neizmjerno mu je laskalo. »Ponosan sam i milo mi je. Ali kad govorite o novom kraju, moram misliti na stari. A što bi ovdje bez mene?«

»To je zacijelo teško,« smiješeći se odgovori De Lacy, »ali svojih koristi ne smijete odviše žrtvovati svojemu rodoljublju. Pođite sa mnom i bit ću vaš prijatelj, dok ste živi, Phelime.«

»Oh, pro pudor. Stid me je, što nijesam vredniji prijateljstva vašega dostojanstva, jer dobar ste i pravi prijatelj ili, kako kaže Latinac: amicus certus; ali neka uza sve to moje kosti ostanu u staroj Irskoj. Kad umrem, možda ću vas vidjeti — to znači, ako spiritus može preko mora.«

»Bože sačuvaj, Phelime,« reče gospođa O'More, »nemojte nas doći strašiti!«

De Lacy se iz sveg srca smijao Phelimovim riječima. Obim je rukama stisnuo ruke prijatelja, koje su također drhtale. Oči sviju napuniše se suzama. Bol nije dala govoriti.

Tek kad je Phelim već sjedio u čamcu, opazio je, da nešto stišće u ruci. Pogledao je i vidio, da je to kesa s više cekina. Sjetio se, da je De Lacy bio zadnji, kojemu je stisnuo desnicu.

»O, neka ga Bog blagoslovi, ni siromašnog starca nije zaboravio,« rekao je. Glava mu je pala na koljena. Gorko je zaplakao.

Jedrenjača je razapela bijela jedra. Vjetar je dunuo i odnio lađu iz lijepog pristaništa Cove. Lađa je stala rezati vode Atlantskog oceana. Oko mnogog iseljenika orosilo se suzama i obazrelo prema obali, koje nikada više ne će vidjeti.

De Lacy pogledao je Rorya. Bio je usred onih, koji su ga ljubili i koje je i on ljubio. Zavidio je Mary i Kathleeni, koje su rezignirano promatrale svoju izgubljenu domovinu, dok su se njihove ruke držale muža i brata. Približio im se, jer osamljenosti nije mogao više podnijeti.

»Domalo ne ćemo više vidjeti Stare Irske, Rory,« započeo je.

»Da, gospodine,« odgovori Rory glasom, iz kojega se osjećalo, da se kaje.

»Ali s tobom su svi oni, koji su ti dragi, zato te rastanak manje boli.«

»Hvala Bogu,« gorljivo će Rory.

»I vi, Mary, pametna ste i hrabra djevojka. Veseli me, da više ne plačete.«

»Srce može da žaluje, a da oko ne prosuzi.«

Ove su riječi segnule De Lacyu do dna duše. Promatrao je njeno slatko lice, koje je postalo još ljepše, jer je na njemu ležala neka sjeta. Mislio je, koliko je ljupkih lica već uvenulo uslijed nijeme žalosti.

»Daleko je već obala, gospodine...« primijeti Mary.

»Da, Mary,« i približi joj se.

Oboje su šutjeli i promatrali klisure, koje su sve više i više nestajale.

Nakon nekoliko vremena upitao ju je, ne bi li bilo previše, kad bi...

»Što, gospodine?« bojažljivo upita Mary.

»Hoćete li mi zapjevati pjesmu o »Zapadu«? Čut ćemo je posljednji put gledajući njegove obale.«

Mary je pocrvenila i lagano su joj zadrhtale usnice.

»Možda je to za vas previše, Mary. Ako jest, ne pjevajte. Priznajem, da sam slabašan sada — nijesam znao, da toliko ljubim jadnu Irsku.«

»Zapjevat ću vam je, gospodine, zapjevat ću je svojoj dragoj domovini. Plakat ću, ali će srcu odlanut.«

Sabrala se i stala pjevati. Prve je riječi pjevala drhtavim glasom, koji je domalo postao čvrstiji. Pjevala je s čuvstvom i oduševljenjem, koje se rađalo iz ljubavi prema domovini, pjevala je neobično ganutljivo. Kad je Mary ispjevala pjesmu i zašutjela, nije mogla više svladati svog ganuća. Udarila je u plač i svoje ruke raširila prema obali, koja se je jedva još vidjela.

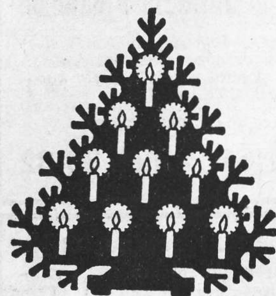
De Lacy ju je lagano rukom obujmio oko pasa. Nije se branila, ali je još uvijek plakala.

»Ne plači, Mary, ne plači!« Šapnuo joj je mekanim glasom, mekanijim, nego li je ikada prije čula iz njegovih ustiju. »Još ćemo mnogi zapad sunca vidjeti u američkim šumama i ondje ćeš mi često zapjevati o ‚Zapadu'.« (Svršetak)

Sretan Božić žele čitateljima i čitateljicama „Obitelji" ove trgovine i radnje

JEDAN BOŽIĆ NAŠIH STARIH U BRIZI I STRAHU

Zabilježio Juraj Lahner

Bio je to Božić godine 1735. u starome našem Zagrebu. Cijelu će vam stvar razjasniti i protumačiti ove tri bilješke iz mjeseca prosinca rečene godine, jedna za drugom zabilježene u jednoj rukopisnoj knjizi zagrebačkoga Kaptola.[1])

a) Dne 9. prosinca. »Na večer oko sedam sati zaštićeni tamom, koju je možda povećavalo kišovito vrijeme, navališe razbojnici, kako se govorilo, njih sedam na zidanu kuću biskupskoga građanina Lackovića, koja je prva kod kaptolskih vrata, u Vlaškoj ulici ispod dvora.[2]) Potajno su unišli unutra na vrata od ulice, koja još nijesu bila zaključana. No sluga se istrgnuo iz razbojničkih ruku i načinio viku, pa je dan znak zvonom na tornju sv. Kralja. Zato su razbojnici nemajući vremena, da čovjeka orobe, odnijeli nešto malo stvari i malo novaca, pa pobjegli. Međutim je bila ubijena iz puške jedna žena, koja je primakla svijeću i izvirila iz kuće s protivne strane, te Lackovićev sin, koji je dotrčao iz jedne susjedne kuće, da pomogne svome ocu. Oni su pak pod okriljem tame izmakli živi.«

b) Dne 10. prosinca. »Zato je časni kaptol naložio, da se načine nova krila na obadvojim kaptolskim vratima. I budu kod njih postavite preko noći straže.«

c) Dne 24. prosinca. »Jer se javljalo, da se razbojnici prijete vatrom u ove sad blagdane, to je gradski magistrat, a onda i časni kaptol[3]) odredio, da se na Božićnu noć nijedna kaptolska vrata ne otvaraju, nego da svi ostanu kod svoje kuće; da samo građani, koji se nalaze unutar zidina, dočekaju na trgu gospodu; dalje da se nitko ne poduſa pucati; da nitko ne nosi po kući svijeće bez fenjera i da nitko ne podmeće vatre pod zaklane svinje prije osam sati, da se na takav način lakše može opaziti, ako bi gdje nastala vatra.«

[1]) Decreta Capituli Zagrabiensis ab anno 1723.—1762.«, str. 70., u »Acta« capituli saec. XVIII., fasc. 65., n. 1.

[2]) Nekad su bila dvoja kaptolska vrata. Jedna na početku sadašnje Bakačeve ulice idući s Kaptola, a druga između Kaptola i Nove vesi.

[3]) U Zagrebu su sve do godine 1850. bile tri jurisdikcije ili oblasti: biskupska, kaptolska i gradska na Gričkim Goricama.

SVJETSKI DOGAĐAJI

16. studenoga. Talijanski kralj odgovara Papi, da će Italija voditi računa o pravima Crkve u bračnom zakonodavstvu. — Stupio na snagu englesko-talijanski sporazum.
17. U Poljskoj zabranjene slobodno zidarske lože. — Slovačka traži odštetu za ekonomsko zapostavljanje kroz 20 godina.
18. Umro dr Ante Trumbić.
19. Protužidovske mjere u Madžarskoj. Obustava židovske štampe.
21. Palestinski Arapi najavljuju bojkot protiv Engleza i Židova.
22. 40-godišnjica otkrivenja radiuma. — Pogreb dra A. Trumbića.
23. Dolazak engleskih ministara u Paris radi vijećanja s predstavnicima francuske vlade o problemima obrane, španjolskom pitanju, kolonijama i dr.
24. Madžarski ministar predsjednik Imredy predao je ostavku vlade. — Msgr. W. Godfrey, rektor engleskoga kolegija u Rimu, imenovan apostolskim legatom u Londonu. To je prvi apostolski delegat u Engleskoj od 18. v.
25. Štrajkovi radništva protiv vlade u Francuskoj.
26. Nagla bolest sv. Oca Pape, koja je kasnije krenula na bolje.
27. Madžarski regent Horthy nije uvažio ostavku Imredyeve vlade.
29. U Rumunjskoj ubijen vođa nacionalističke »Željezne Garde« sa 16 drugih vođa.
30. Za predsjednika Čeho-Slovačke izabran dr Emil Hachta.

2. prosinca. Skršen štrajk u Francuskoj. — Žestoke borbe između Arapa i engleske vojske u Palestini. — Nova Čehoslovačka centralna vlada.
3. U Italiji manifestacije za priključak Tunisa, Nice i Korzike Italiji. Francuska protestira.
4. Demonstracije protiv Italije na Korzici.
6. Potpis njemačko-francuske deklaracije o nepovredivosti međusobnih granica i mirnom rješavanju sporova.
7. Uvođenje dobrovoljne vojne službe u Engleskoj. — Godišnjica smrti pok. nadbiskupa Bauera.
8. Sukobi između Talijana i Francuza u Tunisu.
9. Predsjednik francuske vlade Daladier dobio većinu u Parlamentu s 315 protiv 241 glasa.
10. Protutalijanske demonstracije u Tunisu.
11. U Litvi opsadno stanje radi nacionalističkih manifestacija protiv vlade.
12. Mnogostrana akcija radi ukrajinske autonomije.

Sretan Božić žele čitateljima i čitateljicama „Obitelji“ ove trgovine i radnje

Šivanje ženskog rublja

M. Grlić, Zagreb

Tomićeva 6 (dvorište)

Svakovrsno vezenje, plisiranje, ažuriranje, gumbi itd.

Ugodna i dobra cipela izvedivo u raznim kombinacijama za svaku priliku.

Vlastiti proizvod - Trgovina cipela

„Kavalir“

vl. Marko Butorac

ZAGREB, Vašingtonov trg br. 1

Krojačka dvorana za dame i gospodu

F. Pallek

Zagreb, Ilica 50 I kat

Preporuča se cij. mušterijama za prvorazredan kroj i izradbu.

Krzna

na skladištu tuzemna i inozemna u velikom izboru. — Preporuča se

KRZNARIJA

M. POŽNJAK

ZAGREB, Jurišićeva 7

Sretan Božić i Novu Godinu želi cij. mušterijama

„LJILJAN“

Praona i gladiona finog rublja

A. ROMIĆ, Zagreb

Martićeva ulica broj 27 u veži

Krojački modni salon za dame i djecu

INES GUMZEJ

Preporuča se za izradbu ogrtača, kostima i haljina uz umjerene cijene.

ZAGREB, Zvonimirova ulica 36

Pokrivačko poduzeće i prodaja građevnog materijala

H. BAUER

sada

Š. i D. KUŠEVIĆ

ZAGREB, Đorđićeva 13

Telefon 37-67

Elegantna odijela, kostime, ogrtače

po najnovijim modelima. Izradba najpraktičnijih **Vindbluza, Vindjacke** te skij odijela. — Strogo solidna i stručna podvorba, te za svaki povjereni rad jamčim.

Za posjetu moli

Krojački modni salon za dame i gospodu

J. KURILJ, Klaonička 20

KABILJO

Preradovićeva ul. 4

Važno za konfekcionere, modne salone i za cijenj. dame!

Umjetno vezenje, ažuriranje, endlanje, **plisiranje, presvlačenje gumba, tamburiranje, monogrami ručni** i strojem, crtanje po modnim žurnalima, klinika čarapa, izvršava tačno i savjesno uz vrlo solidne cijene. Modnim salonima naročiti popust.

POKUĆTVO

Spavaće, jedaće te kombinirane sobe, po najnovijim nacrtima i žurnalima dobivate najpovoljnije u stolariji

N. Gluhak i drug

Zagreb, Maksimirska c. 62

Stalna izložba, prolaz Tuškanac 4

Svjećarna V. JAKUŠIĆ Vlaška 55

Dobijete svakovrsnih svijeća kao i liturgijske te nadgrobne lučice, baklje itd. Držim čisti pečatni vosak, parafin kao i medene poslastice i med.

Preporučam se cij. mušterijama

V. JAKUŠIĆ - Tel. 39-32

SREĆKE Drž. razredne lutrije

dobiju se u svim podjelama i raznim brojevima uz cijenu: $^1/_1$ Din 200·—, $^1/_2$ Din 100·—, $^1/_4$ Din 50·—

u p. kolekturi

TOŠE JANJANINA

Zagreb, Šenoina 17. — Telefon 22-5-31

Vučenje I. razreda 12. X. 1938.

Drva Ugljen Koks

dobijete najsolidnije i u svakoj količini

DRVARA

A. POLJANEC

Makančeva 8, Tuškanova 7

Telefon 63-15

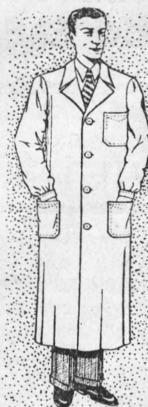
DRAGUTIN PREGLEJ

ZAGREB, KAPTOL 27

krojač svećeničkih odijela želi SRETAN BOŽIĆ I NOVU GODINU svojim cij. mušterijama

---

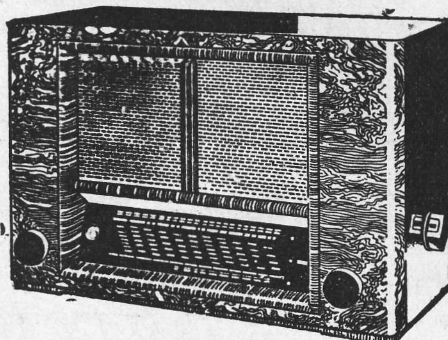
„MAKO“

Proizvod i trgovina svih vrsti športskih i radnih odijela po najnovijim žurnalima u svim bojama i veličinama uz vrlo umjerene cijene. — Preporuča se s veleštovanjem:

KONČIĆ MATIJA

ZAGREB, ILICA BR. 106

RADIO PETER

ZAGREB

Baruna Jelačića ulica 4.

Specijalna radiona za popravak radio aparata, ton aparatura, preciznu mehaniku, postavljanje zaštitnih antena bez smetnja.

Glavno zastupstvo:

MENDE-RADIO

Prodajemo uz gotovo i na otplatu

Trgovina rabljenih stvari

ANTON DRENSKI

ZAGREB

NOVA VES 22

Držim na skladištu samo bolje rabljene stvari. Kupujem odijela i pokućstvo. Cijene vrlo pogodne!

ZA DOBRE DOMAĆICE

Dobar tek

Božićna torta. Miješaj 21 dkg šećera, 3 žumanjka, 1 cijelo jaje, sok i naribanu koru od 1½ limuna tako, da se zapjeni. Od 3 bjelanjka načini gust snijeg, koji pomiješaj sa 30 dkg naribanih badema u onu smjesu. Zatim tu smjesu stavi u namašćeni oblik za tortu i peci 1 sat u srednje vrućoj pećenjari. Kad je torta pečena, ohladi je, prelij limunovom ocaklinom i uresi kandiranim voćem.

Kolutići od badema. Umijesi na daski glatko tijesto od 12 dkg maslaca, 12 dkg šećera u prahu, 25 dkg finog brašna, jednog jajeta i 5 dkg čokolade, koju si u pećenjari omekšala, pa primiješaj 4 dkg cijelih badema. Iz tog tijesta načini dugoljasti valjčić 3 cm u promjeru te ga ostavi, da preko noći stoji. Drugog dana nareži tanke kolutiće, koje peci uz umjerenu vatru u pećenjari.

Valjušci od čokolade. Miješaj 6 dkg maslaca sa 16 dkg sitnog šećera, dodaj 2 dkg na stroju samljevenog citronata, 6 dkg samljevenih arancina, 7 dkg gorke čokolade i 7 dkg očišćenih, prepržeih, samljevenih badema. To sve zajedno umijesi, načini poput prsta tanku dugačku šipku i reži posve kratke valjuške. Svaki umotaj u ribanu čokoladu.

Keksi. Metni na dasku 1 kg i 10 dkg brašna, 18 dkg maslaca, pol kg šećera sa vanilijom, 2 cijela jaja i tri žumanjka, 3 dcl. dobrog vrhnja, 2 žlice ruma i paketić praška za pečenje ili žličicu sode bikarbone. To sve umijesi, tanko razvaljaj, izbadaj kekse, poslaži ih u maslacem namazanu tepsiju. Odozgo namaži bjelanjkom i peci.

Elizabetin kruh. Miješaj 10 dkg maslaca sa 14 dkg šećera, dodavaj 6 žumanjaka, zatim 12 dkg brašna i snijeg od 6 bjelanjaka. U to umiješaj 5 dkg grožđica, 5 dkg narezanih očišćenih badema, 5 dkg narezanih orancina, isto toliko citronata, dunjinog sira i 2 žlice ruma. Peci u dugoljastoj tepsiji namazanoj maslacem.

Poljupci sa anisom. Miješaj jedno cijelo jaje, 8 dkg sitnog šećera i žličicu limunova soka. Dodaj nasjeckane korice od limuna, 8 dkg finog prosijanog brašna i 7 grama anisa. Tepsiju namaži voskom, te iz gotove smjese žličicom stavljaj okrugle krpice i peci polagano, dok ne požute. Poskidaj vruće, hladne se lako drobe.

Alva. 30 polovica oraha samelji, a 30 polovica sitno nareži. Uzavri šesnaestinu litre meda, dodaj čvrsti snijeg od 2 bjelanjca i 21 dkg šećera i primiješaj orahe. Tu masu neprestano miješaj na štednjaku, dok uzavrije, a zatim je namaži na oblatu i sa drugom pokrij. Odozgo metni dasku i na nju utege, te neka jedan do dva dana stoji, a zatim reži na male, poput palca široke odreske. **S. A.**

Jedna kaplja u moru. Sa ovom izrekom označuje se obično relativna bezvrijednost jedne »kaplje«. Ali katkada može i jedan maleni dio cjeline predstavljati veliku vrijednost. Tako je i s plemenitim plinom Kryptonom, od kojeg se može naći u milijun litara zraka samo jedna »kaplja«, t. j. samo jedna litra.

Moderna tehnika osvjetljenja taj plemeniti plin naročito korisno upotrebljava. Naime s tim skupocjenim Krypton plinom pune se s i j a l i c e. Rezultat je zapanjujući: TUNGSRAM KRYPTON sijalice daju ne samo neobično jasno, snježno bijelo svijetlo, koje olakšava rad i time štedi oči — već pomaže i š t e d i t i! TUNGSRAM KRYPTON SIJALICE troše naime za svoje neusporedivo bijelo svijetlo mnogo m a n j e s t r u j e.

Tko želi ovu tvrdnju ispitati, neka sam pokuša sa jednom Tungsram Krypton sijalicom. Oko i novčanik bit će mu zahvalni za to.

Kalendar za našu kuhinju

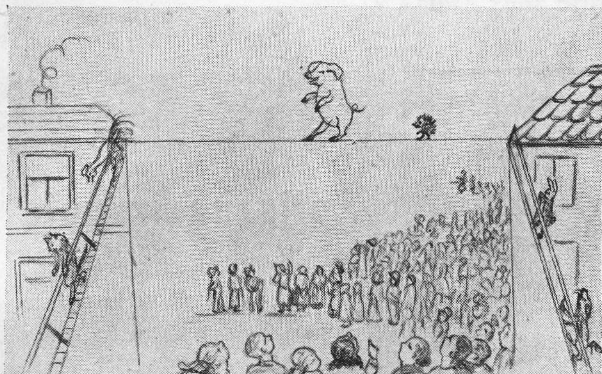
Prosinac Nedjelja **18**	O b j e d: Juha od cvjetače. Teleći odresci u soku od rajčica sa špagetima. Listići. V e č e r a: Hladetina.
Ponedj. **19**	O b j e d: Juha od krumpira. Krpice sa šunkom. V e č e r a: Špinat s jajima.
Utorak **20**	O b j e d: Juha od telećih kosti. Varivo od kelja sa svježim pečenim kobasicama. V e č e r a: Ploške od krumpira u tijestu od palačinke. (St. Andrić »Jela od krumpira« str. 10.)
Srijeda **21**	O b j e d: Juha od celera. Savijača s kupusom. V e č e r a: Sir s vrhnjem.
Četvrtak **22**	O b j e d: Juha od svinjskog mesa s krumpirom i gljivama, koje si namočila u vodi. Kuhana svinjetina, obložena mrkvom, s umakom hrena. V e č e r a: Sušene krvavice narezane s lukom u octu.
Petak **23**	O b j e d: Juha od rajčice. Pržena riba sa salatom. Palačinke. V e č e r a: Krumpir priređen kao bakalar. (»Jela od krumpira« str. 7.)
Subota **24**	O b j e d: Juha od vrhnja. Kaša od bijeloga graha. V e č e r a: Rezanci s makom. Voće.
Nedjelja **25**	O b j e d: Juha s kockama od jaja za juhu. Sarma. Pečeni puran s krumpirima i salatom od crvenoga kupusa, celera i luka. Božićni kolači. V e č e r a: Pečenka i kolači od objeda.
Ponedj. **26**	O b j e d: Juha od kosti sa žličnjacima od krupice. Pečeni teleći hrbat s krumpirom i salatom. Sarma od jučer. Božićni kolači. V e č e r a: Kobasice s hrenom.
Utorak **27**	O b j e d: Juha od kupusa. Svinjska pluća s krumpirom. (»Jela od krumpira str. 5). V e č e r a: Rižoto.
Srijeda **28**	O b j e d: Juha od mrkve. Jastučići s pekmezom. V e č e r a: Krumpir sa sušenim mesom. (Od krumpira« str. 9.)
Četvrtak **29**	O b j e d: Paprikaš od zeca. Pečene jabuke. V e č e r a: Makaroni sa šunkom.
Petak **30**	O b j e d: Riblja juha. Kuhana riba. Drobljenac s kuhanim šljivama. V e č e r a: Krumpirača s makom.
Subota **31**	O b j e d: Juha od kosti s rižom. Srneći hrbat u umaku s valjušcima od krumpira. Jabuke. V e č e r a: Riba na ražnju. Uštipci od krumpira.

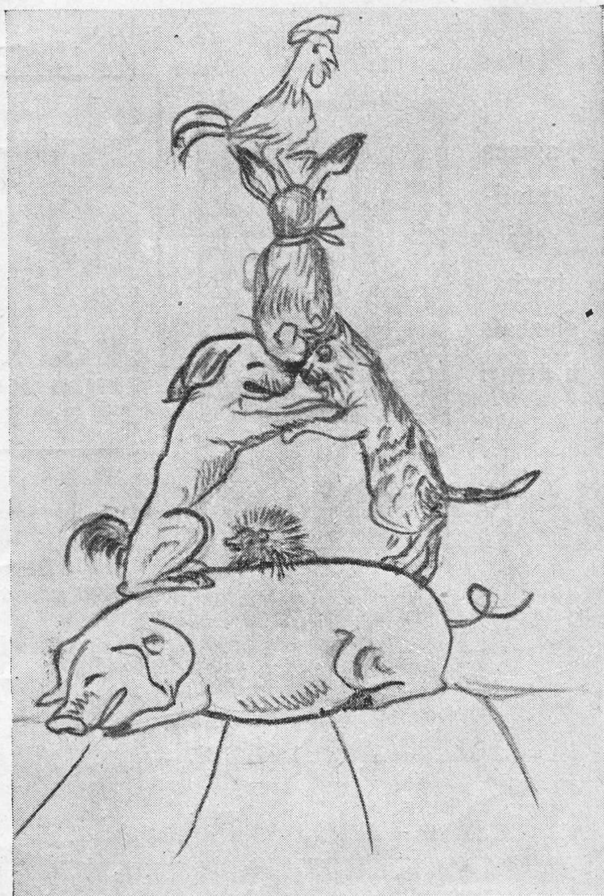
Sretan Božić žele čitateljima i čitateljicama „Obitelji“ ove trgovine i radnje

SAN MALOGA JUREKA

3.

Riječi i slike od Zorke Sever

I za kratek cajt se ovdi
Predstava odmata,
Već po drotu pajcek hodi,
Sakom oku godi!

Tu se ludstva silu skupi,
Vnogog dropčec boli,
Da v naglosti ne bi z žice
Gdogod frknul doli!

Kajti ni to mačji kašelj
U našega gice,
Kad na drobnom ovak' hodi
Prek' te tanke žice!

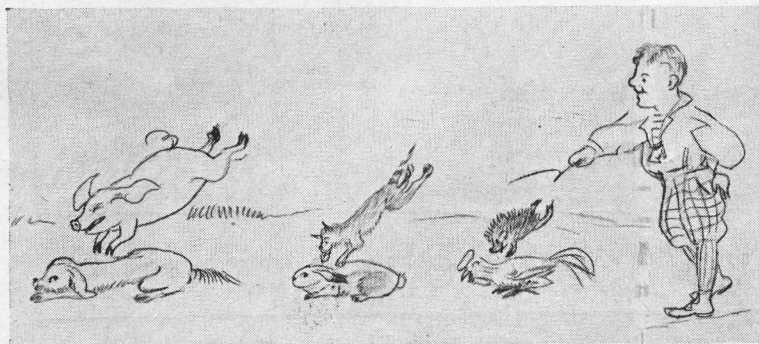
Iza toga sledi točka:
Jen' prek drugog skače,
Tak su fletni — jen se drugog
Nigde ne dotače!

A najbolše Jureku su
bili si na diku —
Kad su potlem predstavice
Dali živu sliku:

Za podnožje gican leži,
Jež na hrptu sedi,
I bezbrižen — kak skamenjen
Vu svet lepi gledi.

Iza toga maca Sivka,
I cucek do njeg',
Nad glavam pak zec i pevec
Zgotovili breg.

Jenput vam je na predstavi
Bili tul'ko sveta,
Da od nabranih penezov
Preživel bi leta!

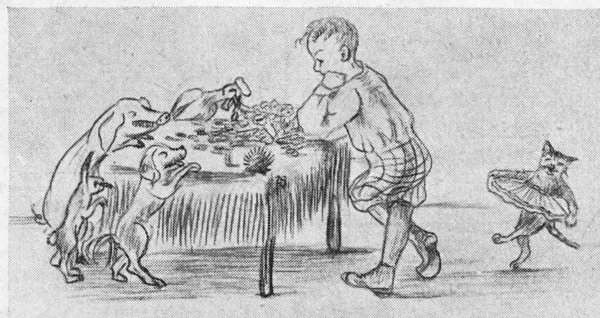

Jurek se je baš pripravljal
Da peneze skupi —
Ali uto kak za napast
Negdo z vrati lupi...

Od te mrske halabuke
Naš se Jurek strese,
A živa mu na to java
Senje se odnese...

Vre Jurek naš sad štundira,
Naškubil je usta,
Jer od ove senje lepe
Osta želja pusta!

Svršetak

ZA SMIJEH I ŠALU

U ŠKOLI. Cijeli razred ima da napiše školsku zadaću »U posjetama kod tetke.« Najbrže je izradio zadaću mali Milan, koji je napisao svega jednu rečenicu: »Moje tetke nije bilo kod kuće!«

BAŠ OBRATNO. Sudac: »Prema liječničkom nalazu, vi ste Bartola Kvrgića tako jako udarili po glavi, da je pravo čudo, što mu nije iz glave provirio mozak.«

Optuženi: »Baš obratno, gospodine suče! Ja naime držim, da bi bilo čudo, da je provirio.«

KAŽNJENA LAŽ

NARISAO MLADEN FUČIĆ

DOBRIJANOVO BOŽIĆNO DRVCE

Vratio se s trga
čika Dobrijan
i božićno drvce
donio u stan.

Al tad se prohtije
u Čikinoj glavi,
da grane izravna,
da ga sveg ispravi.

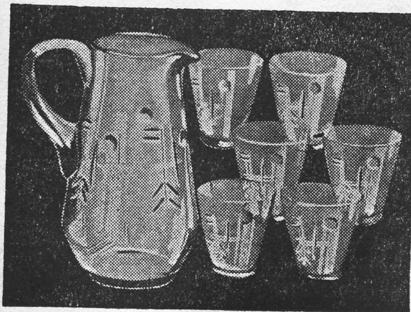
Siječe jednu granu,
a siječe i dvije,
pa nastavlja dalje,
još mu pravo nije.

Kad mu se pričini
toga posla dosta,
tad bez svoga drvca
naš Dobrijan osta!

Ilustrovani tjednik „Obitelj“ stoji 5 Din po broju. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed. Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj“ izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji“ Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji“: Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536
„Obitelj“ se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Dežel ićeva ul. 2.

Porculan radost i ponos svake domaćice!

Ako roba ne bi odgovarala, zamijenit ćemo Vam istu ili vratiti novac. — Naš bogato opremljen katalog razne robe po zaista niskim cijenama poslat ćemo Vam besplatno, ako ga zatr žite.

Sva

3 servisa

Samo D. 75.-!

1-9/o Servisi za vino, vodu i liker, od bijelog ili bojadisanog stakla roza, modre, zelene ili žute boje, vrlo fina izradba, cijena za sva tri servisa, 21 kom., samo **Din 75·—**, pojedinačno **Din 30·—**

1 25/o Garnitura, vrč od $1^1/_2$ litre i 6 čaša po $^1/_5$ litre, fino moderno brušeno staklo, **Din 60·—**

1-500a/o Garnitura za jelo za 6 osoba, fini inostrani porculan, različito ukrašen 26 komada . . **Din 330·—**
21 komad . . . . **Din 220·—**

1-504/o Garnitura za bijelu kavu za 6 osoba, fini inostrani porculan, moderno ukrašen, samo . **Din 90·—**

1-504a/o Garnitura za crnu kavu za 6 osoba, fini inostrani porculan, moderno ukrašen ili samo sa zlatnim rubom, iznimna cijena . . . . **Din 60·—**

Trgovačka kuća

Kastner i Öhler

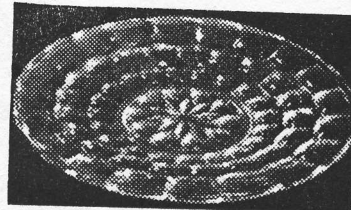
Zagreb, Ilica 4 i 6

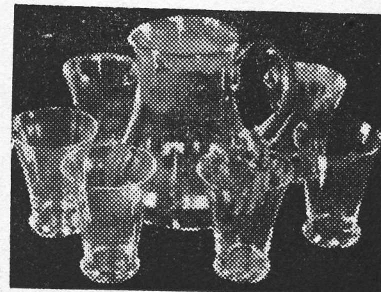
1-24/o Garnitura za vino, boca od 1 litre i 6 čaša po $^1/_{10}$ litre, fino moderno brušeno staklo **Din 70·—**, jednaka garnitura za liker . . , . . . **Din 50·—**

1-26/o Garnitura, boca od 1 litre i 6 čaša po $^1/_{10}$ litre, nizak, moderan i praktičan oblik, bogato brušeno modernim dekorom **Din 70·—**, jednaka garnitura za liker . . . . . . **Din 50·—**

1-552/o Stakleni tanjur za voće ili poslastice, 28 cm promjera **Din 12·—**

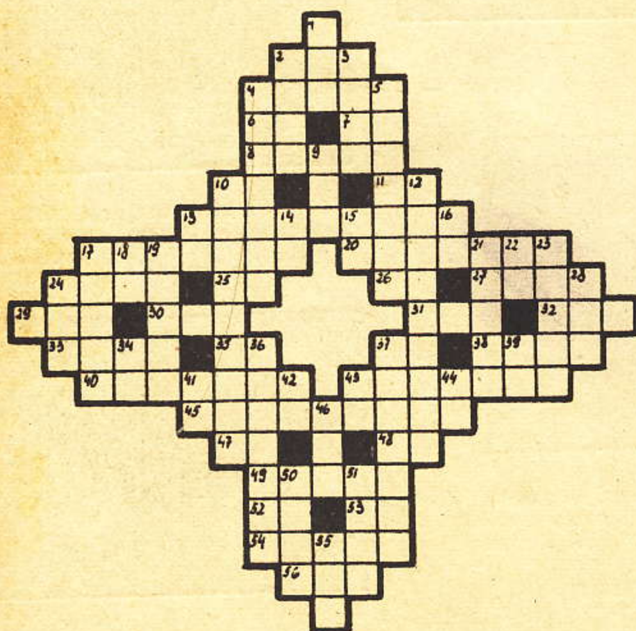
1-23/o Garnitura, vrč od $1^1/_2$ litre i 6 čaša po $^1/_5$ litre, fino moderno brušeno staklo **Din 60·—**

moderno rublje

Donosimo nekoliko komada modernog rublja, dnevnog i noćnog: pidžama, spavaćica, kombinea i t. d.

Križaljka

Sastavio Bekil

Vodoravno: 2. određeno vrijeme, 4. rad, 6. njemački »ono«, 7. dva suglasnika, 8. oblik glagola bojati, 10. prijedlog, 11. dva suglas., 13. stanovnik Pariza, 17. protivno od aktivno, 20. vrst gamadi (ek.), 24. pjesnički izrak (glosa!), 25. egipatski bog, 26. samogl. i suglas., 27. žensko ime, 29. sadržina voća, 30. poznata srpska uzrječica, 31. rijeka u Egiptu, 32. uzvik, 33. prorok iz Biblije, 35. dva suglas., 37. prijedlog (duži oblik), 38. žensko ime (strano), 40. vrst poda, patosa, 43. vrsta djeteline, 45. ep. A. Tennisona, 47. veznik (skrać.), 48. rast. veznik (bez i), 49. mjesec travanj, 52. isto što i 25. vod., 33. kratica za »to jest«, 54. žensko ime, 36. skrać. Adela.

Okomito: 1. ptica pjevica, 2. vrst oborine, 3. piće za ujutro, 4. gdje se peče kruh, 5. podignuti (na noge!), 9. Bodljikava životinjica, 10. sadašnji, u današnje vrijeme, 12. prolaz, gudura (instr.), 13. Ludolfov broj, 14. glas magarca (a-o), 15. dva suglasnika, 16. inicijali poznatoga književnika, 17. sprovod, 18. konj (poet.), 19. vrst kućne posluge, 21. automobilska marka (a-i), 22. trogirski »što«, 23. teatar, središte u cirkusu, 24. posvojna zamjenica, 28. Gospina majka, 34. prijedlog, 36. zanatlija (množ.), 37. na njoj predu naše bake, 39. dva suglasnika, 41. samogl. i suglas., 42. uzvik, 44. francuski »u, na«, 46. francuski »zrak«, 50. naša novčana jedinica, 51. vulkan u Italiji (e=i), 55. muško ime.

Rješenje treba poslati do 30. prosinca. Među odgonetače podijelit će se 20 lijepih knjiga.

RJEŠENJE I NAGRADE IZ BROJA 37-38

Vodoravno: 1. teror, 5. bob, 7. oporo, 8. nagon, 10. bik, 12. dolama, 14. srcu, 16. eter, 17. Kalman, 19. ama, 20. ukras, 23. Solin, 24. Ala, 25. anali. — Okomito: 1. Tin, 2. rog, 3. opozum, 4. Rona, 5. bogat, 6. bakar, 9. Avram, 11. imela, 13. Lenkin, 14. skala, 15. klasa, 18. aula, 21. rna, 22. ski.

Po 5 knjiga: R. Leneher iz K., i M. Sgala. Po 3 knjige Amata Rogić M., A. Maroci iz Zagreba, S. Ferić iz N. Po jednu knjigu A. Krznarić iz O., M. Klinec iz N. i S. Županćić iz M.